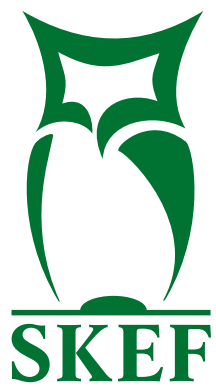

Jak spłacać, aby nie płakać

Jak unikać problemów z zaciągniętym kredytem

Stowarzyszenie Krzewienia
Edukacji Finansowej

Jak spłacać, aby nie płakać

Jak unikać problemów
z zaciągniętym kredytem

Wydawca: Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej
81-472 Gdynia, ul. Legionów 126
Tel: (058) 624-98-72, fax (058) 624-98-75
e-mail: skef@skef.pl, <http://www.skef.pl>

Autorzy:

Magdalena Głowacka, Agnieszka Gontarek, Iwona Karmasz,
Katarzyna Kołodziejczyk, Sylwia Koszyk, Waldemar Szkiela,

Redakcja: Magdalena Nastrabasz-Janczarska, Iwona Karmasz

Redakcja merytoryczna: Ewa Ziarkowska

Projekt graficzny i skład: Wojciech Kruk

Korekta: Katarzyna Malach

Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie, przedrukowywanie,
nagrywanie na dyski CD bądź inne nośniki elektroniczne
i rozpowszechnianie całości lub fragmentów niniejszej pracy
bez pisemnej zgody posiadaczy praw autorskich jest zabronione.

Wydanie II/Gdynia 2012

ISBN 978-83-930355-8-8

Drogi Czytelniku,

Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej od wielu lat podejmuje działania edukacyjne upowszechniające wiedzę o instrumentach i rynkach finansowych.

Trudno wyobrazić sobie w dzisiejszych czasach człowieka, który nie korzysta z szeroko rozumianych usług i produktów finansowych. Niestety, brak umiejętności zarządzania finansami osobistymi często może prowadzić do poważnych problemów oraz stać się przyczyną nadmiernego zadłużenia, a wskutek tego wykluczenia finansowego.

Wychodząc naprzeciw takim zjawiskom, przekazujemy naszą kolejną publikację.

Broszura „Jak spłacać, aby nie płakać. Jak unikać problemów z zaciągniętym kredytem” powstała dzięki wiedzy i doświadczeniu naszych specjalistów ds. doradztwa finansowego i konsumenckiego, wsparciu Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz środkom finansowym otrzymanym z Biura Informacji Kredytowej. Zawiera ona praktyczne informacje oraz sposoby postępowania zarówno dla tych, którzy nie mieli jeszcze do czynienia z kredytami, jak również dla tych na wczesnym etapie problemów ze spłatą zobowiązań. Publikacja została wzbogacona o studia przypadków, z jakimi najczęściej zwracają się do nas klienci - konsumenci usług finansowych.

Mamy nadzieję, że informacje zawarte w publikacji będą cennym źródłem wiedzy i pozwolą na podejmowanie bardziej świadomych decyzji finansowych.

Prezes Zarządu

dr inż. Kazimierz Janiak

Spis treści:

Słowo do Czytelnika.....	3
1. Słowniczek pojęć finansowych	5
2. Ty i Twój kredyt	9
2.1 Kredytowe ABC	9
2.1.1 Kredyt konsumencki	10
2.1.2 Koszty kredytu konsumenckiego	12
2.1.3 Zmiany w ustawie o kredycie konsumenckim	15
2.1.4 Inne rodzaje kredytów	17
2.2 Dobre rady	19
3. Ty i Twoja historia kredytowa w BiK.....	21
3.1 Kilka słów o BIK	21
3.2 Historia kredytowa	22
3.3 Jakie informacje zawierają raporty BIK?	24
3.4 Jak wykorzystać raport z BIK?	24
3.5 Zgódźmy się!	25
3.6 Radzimy!	25
3.7 Pamiętajmy!	26
4. Ty i Twój budżet	27
4.1 Planowanie	27
4.2 Rejestr dochodów i wydatków	28
4.3 Najpierw wpłata własna (NWW)	29
4.4 Jak ograniczyć wydatki	29
4.4.1 Wydatki na media	29
4.4.2 Zakupy	30
4.4.3 Rachunek bankowy	30
5. Ty, Twój kredyt i rynek finansowy	32
5.1 Twoje problemy ze spłatą kredytu	32
5.2 Firmy pożyczkowe	35
6. Ty i Twój kredyt w opałach	36
6.1 Procedura windykacyjna	36
6.1.1 Windykacja wstępna	36
6.1.2 Wypowiedzenie umowy kredytowej	37
6.1.3 Firmy windykacyjne	38
6.1.4 Egzekucja komornicza	39
7. Ty i ratunek dla Ciebie	42
8. Z praktyki Ośrodków Doradztwa Finansowego i Konsumenckiego	44
Bibliografia	51

1. Słowniczek pojęć finansowych

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ (BIK) – zostało utworzone na podstawie przepisów Prawa bankowego. W BIK znajdują się informacje o osobach, które kiedykolwiek zaciągnęły zobowiązanie kredytowe. Są tam dane osób zarówno terminowo spłacających swoje kredyty (osób indywidualnych i przedsiębiorców), jak i tych, które nie regulowały swoich płatności. Informacje te są udostępniane współpracującym z BIK bankom i SKOK-om. Dzięki informacjom z BIK, Banki i SKOK-i mają wiedzę o terminowości spłat zobowiązań i rzetelności klientów.

BIURO INFORMACJI GOSPODARCZEJ INFOMONITOR – działa zgodnie z Ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Działania BIG InfoMonitor polegają na gromadzeniu, przechowywaniu i udostępnianiu informacji gospodarczych, czyli danych o rzetelnym lub nierzetelnym wywiązywaniu się z zobowiązań płatniczych konsumentów i przedsiębiorców (informacje o niezapłaconych rachunkach m.in.: za energię, telefon, czynsz). Informacje o ich zadłużeniu przekazują do BIG InfoMonitor m.in. banki, firmy pożyczkowe, finansowe, leasingowe, telekomy, zakłady ubezpieczeń, firmy dostarczające energię ciepłą, elektryczną, gaz, wodę, operatorzy telewizji kablowej i satelitarnej, dostawcy Internetu, a także wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe. Wpisanie dłużnika do ewidencji biura informacji gospodarczej jest możliwe pod warunkiem, że zaległość wynosi minimum 200 lub 500 złotych i termin jej wymagalności minął co najmniej 60 dni wcześniej. Dodatkowym wymogiem jest konieczność poinformowania dłużnika, że jego dane wraz z informacją o wierzytelności zostaną przekazane do biura informacji gospodarczej.

CAŁKOWITY KOSZT KREDYTU – wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które konsument jest zobowiązany zapłacić za kredyt lub usługi związane z kredytem, takie jak np. ubezpieczenie. Stanowi miarodajną informację o ponoszonych kosztach kredytu, dzięki czemu łatwiej jest porównywać poszczególne oferty.

FIRMY POŻYCZKOWE – podmioty udzielające pożyczek (nie banki i SKOK-i). Z usług firm pożyczkowych najczęściej korzystają osoby o niskich dochodach lub posiadające negatywną historię kredytową. Firmy tego typu są także obligowane przepisami ustawy o kredycie konsumenckim do podawania informacji o tzw. wysokości lub rzeczywistej stopie procentowej (nie mają prawa odmówić podania jej wysokości; jeśli firma odmawia podania RRSO, z pewnością nie działa uczciwie).

KAPITAŁ – w kontekście kredytów jest to kwota, którą pożyczyciśmy od instytucji finansowej. Kredyt spłaca się w ratach, na które składają się raty kapitałowe i raty odsetkowe. Rata kapitałowa jest równa kwocie kredytu podzielonej przez liczbę rat.

KOMORNIK SĄDOWY – funkcjonariusz publiczny (niebędący urzędnikiem państwowym), działający przy sądzie rejonowym, zajmujący się egzekwowaniem zobowiązań z wyroków, nakazów zapłaty oraz postanowień w sprawach majątkowych. Dodatkowo prowadzi egzekucje z bankowego tytułu wykonawczego, aktu notarialnego, w którym dłużnik dobrowolnie poddał się egzekucji. Komornik wykonuje także inne czynności przekazane na podstawie odrębnych przepisów, m.in. przeprowadza spis inwentarza i sporządza (na zarządzenie sądu lub prokuratora) protokół stanu faktycznego przed wszczęciem procesu sądowego lub przed wydaniem orzeczenia. Komornicy wykonują swoje czynności w sposób przewidziany przez przepisy kodeksu postępowania cywilnego oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, pod nadzorem prezesa właściwego miejscowo sądu rejonowego. Przy wykonywaniu swoich czynności są niezawisli i podlegają tylko ustawom oraz orzeczeniom sądowym.

KONSOLIDACJA KREDYTOWA/KONSOLIDACYJNY KREDYT – rodzaj kredytu (lub pożyczki) przeznaczony na spłatę różnych zaciągniętych wcześniej zobowiązań kredytobiorcy. Konsolidacji podlegają liczne kredyty (m.in. gotówkowe, hipoteczne, na zakup towarów i usług). Podstawowym atutem konsolidacji jest zamiana kilku kredytów na jeden, długoterminowy i o niższym oprocentowaniu. Kredyt konsolidacyjny dzieli się na: konsolidacyjny hipoteczny oraz konsolidacyjny gotówkowy bez zabezpieczenia hipoteką, maksymalnie na 10 lat (jego koszt jest zdecydowanie wyższy niż kredytu konsolidacyjnego hipotecznego).

KREDYT HIPOTECZNY – długoterminowy kredyt zwykle wykorzystywany do sfinansowania nieruchomości gruntowej, budowy lub zakupu domu, zabezpieczony hipoteką na nieruchomości stanowiącej własność kredytobiorcy lub osoby trzeciej, np. rodzica. Oznacza to, że w przypadku zaprzestania spłaty kredytu, bank może przejąć i sprzedać nieruchomość, na której ustanowiona jest hipoteka.

KREDYT KONSUMENCKI – to każdy kredyt zaciągnięty na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą, w celu finansowania np. codziennych wydatków, samochodów i dokonywania inwestycji. Umowa pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą (niekoniecznie bankiem), dotycząca udzielenia lub przyrzeczenia udzielenia konsumentowi kredytu na kwotę do 80 tys. złotych lub ich równowartości w innej walucie jest umową regulowaną przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2011 o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2001 r., nr 100 poz. 1081 z późn. zm.). Od 18 grudnia 2011 r. obowiązywać będzie nowa ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715), która będzie miała zastosowanie do umów o kredyt zawartych po dniu jej wejścia w życie.

KREDYTOBIORCA – to osoba fizyczna lub prawna, która otrzymała kredyt od kredytodawcy pod warunkiem spłaty wraz z odsetkami, w określonym terminie.

KREDYT REFINANSOWY – refinansowanie kredytu polega na spłacie obecnego kredytu przy użyciu środków z kolejnego, który jest tańszy, a warunki spłaty bardziej przystępne. Kredyt refinansowy jest bardzo podobny do kredytu konsolidacyjnego. Z tą różnicą, że służy do spłacania kredytów hipotecznych.

MARŻA – zarobek banku z tytułu udostępnienia kapitału. Pożyczając zgromadzone środki, bank powiększa stopę procentową reprezentującą cenę pozyskanego pieniądza o pewną wielkość określaną jako marża. Wysokość marży zależy głównie od oceny ryzyka kredytowego dokonywanej przez bank.

ODSETKI – koszt, jaki musi ponieść kredytobiorca za korzystanie (przez pewien okres) z pożyczonych pieniędzy. Odsetki nalicza się zwykle według ustalonej stopy procentowej od kwoty kapitału.

OPROCENTOWANIE/STOPA PROCENTOWA – miernik przychodu, jaki przysługuje posiadaczowi kapitału z racji udostępniania go innym.

OPROCENTOWANIE NOMINALNE – to koszty pożyczki od pożyczonego kapitału (kwoty kredytu lub pożyczki) w ujęciu rocznym. Wysokość oprocentowania nominalnego nie może przekroczyć czterokrotności wartości obowiązującej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. W przeciwieństwie do RRSO, oprocentowanie nominalne nie obejmuje żadnych dodatkowych opłat związanych z przyznaniem kredytu (tj. opłata za rozpatrzenie wniosku, prowizje, odsetki, koszty ubezpieczenia itp.)

OPROCENTOWANIE RZECZYWISTE (RRSO) – to rzeczywista roczna stopa oprocentowania ukazująca całkowity koszt pożyczki w skali roku. Przy wyznaczaniu RRSO uwzględnia się: okres trwania pożyczki, wysokość odsetek, prowizje, opłaty oraz inne koszty ponoszone z tytułu zaciągniętego zobowiązania. Do podania oprocentowania rzeczywistego zobowiązane są nie tylko banki, ale także firmy pożyczkowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-pożyczkowe oraz sklepy oferujące kredyty ratalne.

PŁYNNOŚĆ FINANSOWA – zdolność do terminowego regulowania rat kredytów, pożyczek i innych krótkoterminowych zobowiązań. Zarządzanie płynnością finansową ma na celu utrzymywanie odpowiedniej ilości środków pieniężnych na terminowe realizowanie spłat zobowiązań. Brak płynności finansowej może doprowadzić do nadmiernego zadłużenia, a także do upadłości konsumenckiej.

PROWIZJA – to wynagrodzenie za dokonanie czynności związanych z zawarciem umowy. Prowizja jest opłatą jednorazową, pobieraną przez banki w momencie udzielenia kredytu. Zgodnie z przepisami tzw. ustawy antylichwiarskiej maksymalna stawka prowizji nie może przekroczyć 5% pożyczonych środków.

RATA KREDYTOWA – to kwota, jaką musi zapłacić kredytobiorca wierzycielowi (np. bankowi) z tytułu zaciągniętego kredytu. Rata składa się z części kapitałowej i odsetkowej.

RATY MALEJĄCE – wysokość raty zmniejsza się przez cały okres kredytowania (podobnie jak w przypadku raty stałej część odsetkowa maleje, lecz kapitałowa pozostaje niezmienna).

RATY RÓWNE (inaczej **STAŁE, ANNUITETOWE**) – jak sama nazwa wskazuje, wysokość raty jest stała przez cały okres kredytowania (zmienia się jedynie stosunek części kapitałowej do odsetkowej kapitał rośnie, a odsetki maleją w miarę upływu czasu).

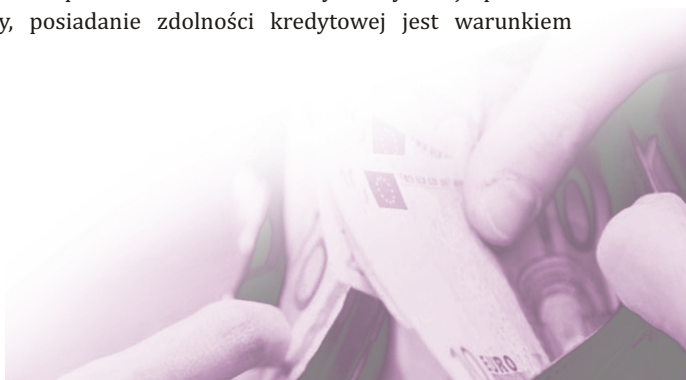
RESTRUKTURYZACJA ZADŁUŻENIA – restrukturyzacja długu, zmiana struktury zobowiązań, najczęściej przeterminowanych, pod względem ich ilości, okresu i sposobu spłaty oraz wysokości oprocentowania, dokonywana za zgodą wierzycieli w celu obniżenia kosztów obsługi zadłużenia. Restrukturyzacja długu może nastąpić na drodze konsolidacji długu, tj. połączenia kilku pożyczek od tego samego wierzyciela w jedną.

WINDYKACJA – dochodzenie należności banku, SKOK-u lub innej instytucji finansowej, jest działaniem podejmowanym dla odzyskania należności, wynikających z umowy o kredyt, pożyczki lub innych umów dotyczących usług bankowych. Postępowanie takie jest podejmowane przede wszystkim wtedy, gdy upłynie termin płatności kredytu, pożyczki lub odsetek albo w przypadku wypowiedzenia umowy. Może być prowadzona w drodze postępowania sądowego lub pozasądowego, czyli polegającego m. in. na takich działaniach, jak wzywanie do zapłaty czy upominanie.

WINDYKATOR – osoba zajmująca się odzyskiwaniem wierzytelności. Windykator nie korzysta z uprawnień przysługujących komornikowi.

ZABEZPIECZENIE KREDYTU – to zabezpieczenie gwarantujące wierzycielowi spłatę jego należności (np. weksel in blanco, poręcznie, zastaw, hipoteka, ubezpieczenie kredytu itp.).

ZDOLNOŚĆ KREDYTOWA – termin definiowany przez ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe (tekst jednolity Dz.U. z 2000 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.): *Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie.* Bank lub SKOK przed zawarciem umowy kredytowej sprawdza zdolność kredytową kredytobiorcy, posiadanie zdolności kredytowej jest warunkiem uzyskania kredytu.

2. TY I TWÓJ KREDYT

Magdalena Głowacka

Nie ma nic nagannego w pożyczaniu pieniędzy, pod warunkiem jednak, że przy podejmowaniu tego typu działań będziemy kierować się rozsądkiem. Decyzja o wzięciu kredytu, po przeanalizowaniu wszystkich „za i przeciw”, może umożliwić nam zrealizowanie naszych celów, takich jak np. zakup niezbędnego sprzętu AGD, samochodu, wymarzonego mieszkania czy domu. Jeśli posiadamy pełną świadomość tego, czym jest kredyt i zdajemy sobie sprawę z konsekwencji zaciągania zobowiązań, z pewnością będziemy rozsądniej podejmować decyzje i na bieżąco analizować swoją sytuację finansową.

2.1 *Kredytowe ABC*

Kredyt to kwota środków pieniężnych, którą instytucja finansowa (np. bank lub SKOK) zobowiązuje się oddać do dyspozycji **kredytobiorcy** na czas oznaczony w umowie, pod warunkiem, iż zostanie ona spłacona wraz z odsetkami w terminach ustalonych w umowie.

Kredyt otrzymamy, gdy instytucja finansowa pomyślnie zweryfikuje naszą **zdolność** kredytową. Będzie to oznaczać, że posiadamy realną możliwość comiesięcznej spłaty rat. Może się zdarzyć, że będziemy wnioskować o 10 tys. zł, a bank zaproponuje nam kredyt w wysokości jedynie 5 tys. zł, uzasadniając to naszą maksymalną zdolnością kredytową.

W odniesieniu do kredytu bardzo często zamiennie używamy określenia pożyczka, jednak te pojęcia różnią się od siebie.

Pożyczka regulowana jest przepisami Kodeksu cywilnego, a udzielającym pożyczkę może być każda osoba bądź instytucja będąca właścicielem pieniędzy.

Kredyt a pożyczka - porównanie.

	kredyt	pożyczka
Prawo udzielania	Banki, SKOK	Banki, SKOK, podmioty gospodarcze, osoby fizyczne, prawne i inne instytucje (warunek: pożyczkodawca jest właścicielem pożyczanych pieniędzy).
Termin zwrotu/spłaty	Zawsze określony.	Nie musi być określony.
Własność przekazanego kapitału	Przekazany kapitał jest oddany do czasowej dyspozycji kredytobiorcy, lecz nie jest on jego własnością.	Przekazany kapitał staje się własnością pożyczkobiorcy.
Koszty udzielenia	Często: prowizja + oprocentowanie naliczone od wysokości udzielonego kredytu.	Mogą być nieodpłatne, jednak na ogół liczone jest oprocentowanie + jest pobierana prowizja.
Forma umowy	Obowiązek zawarcia na piśmie.	Brak wymaganej formy, chyba że wartość pożyczki przekracza 500 zł, wówczas powinna być sporządzona na piśmie.

2.1.1 Kredyt konsumencki

Jednym z najbardziej popularnych produktów finansowych jest **kredyt konsumencki**, oferowany konsumentom w celu finansowania np. codziennych wydatków, wyjazdu wakacyjnego, samochodu, niezwiązanych z działalnością gospodarczą. Kwota takiego kredytu nie może być niższa niż 500 zł i nie może przekroczyć 80 tys. zł lub jej równowartości w innej walucie. Taki kredyt reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2001 r., Nr 100 poz. 1081 z późn. zm.).

Ustawa o kredycie konsumenckim gwarantuje kredytobiorcy następujące prawa:

- **prawo do pełnej informacji na temat kredytu,**
- **prawo do odstąpienia od umowy o kredyt** – mamy możliwość odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od daty jej podpisania w przypadku, gdy umowa ta zawiera informację o możliwości odstąpienia od umowy.

Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie zawierała informacji o uprawnieniu do odstąpienia od umowy, konsument może odstąpić od umowy w terminie 10 dni od dnia otrzymania informacji o prawie odstąpienia od umowy, nie później jednak niż w terminie 3 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

Aby kredytobiorca mógł skorzystać z przysługującego mu prawa, musi doręczyć na adres wskazany przez kredytodawcę pisemne oświadczenie o odstąpieniu od umowy (kredytobiorca wzór takiego oświadczenia powinien otrzymać od kredytodawcy w momencie podpisywania umowy). Jeśli kredyt został mu już wypłacony, oprócz złożenia oświadczenia o odstąpieniu jest zobowiązany w tym samym terminie zwrócić całą kwotę kredytodawcy.

- **prawo do wcześniejszej spłaty** – kredytobiorca uprawniony jest do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie, pod warunkiem zawiadomienia kredytodawcy o zamiarze wcześniejszej spłaty, nie później niż na 3 dni przed dokonaniem transakcji. Spłaty należy dokonać w terminie płatności raty.
- **prawo do rozliczenia kosztów kredytu z tytułu wcześniejszej spłaty** – w przypadku kredytu oprocentowanego kredytobiorca nie musi płacić oprocentowania za okres po spłacie kredytu.

Natomiast w przypadku kredytu nieoprocentowanego, kredytobiorca ma prawo do zwrotu zapłaconych prowizji i opłat proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas kredytowania. W przypadku wcześniejszej spłaty zobowiązania, bank ma 14 dni na rozliczenie się z kredytobiorcą – **warto tego dopilnować osobiście!**

Przedsiębiorca udzielający kredytu zobowiązany jest niezwłocznie doręczyć konsumentowi umowę. Jeśli nie jest to możliwe w chwili jej zawarcia, kredytodawca obowiązany jest wręczyć konsumentowi niepodpisany informacyjny egzemplarz umowy odpowiadający jej treści, a podpisany egzemplarz umowy dostarczyć kredytobiorcy w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od dnia jej zawarcia.

2.1.2 Koszty kredytu konsumenckiego

Decydując się na kredyt, musimy być świadomi, ile będzie nas on kosztował, czyli jaki będzie **całkowity koszt kredytu**. Pojęcie to oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami, np. ubezpieczeniem, prowizjami, które musimy zapłacić za kredyt. Jeżeli mamy problemy z oceną całości kosztów, zamiast o oprocentowanie pytajmy o comiesięczne raty. Ich wysokość i liczbę znacznie łatwiej porównać i w ten sposób ocenić oferty. Warto też zapytać o rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, która jest wskaźnikiem informującym o tym, ile faktycznie będzie kosztował nas kredyt w stosunku rocznym.

Co składa się na całkowity koszt kredytu?

- **oprocentowanie** – jest w istocie najwyższym kosztem korzystania z kredytu, warto więc dobrze się zorientować, kredytodawcy bowiem umożliwiają porównanie kosztów. Oprocentowanie kredytu podawane jest zwykle przez instytucje finansowe jako oprocentowanie nominalne, które rozumiemy jako koszt kredytu w ujęciu rocznym. Nie obejmuje ono innych opłat związanych z przyznaniem kredytu, takich jak: opłata za rozpatrzenie wniosku kredytowego, prowizja od udzielonego kredytu, koszty związane z obsługą kredytu, itp. Oznacza to, że oprocentowanie nominalne stanowi tylko jeden z elementów wpływających na wysokość miesięcznej raty kredytowej.
- **rzeczywista roczna stopa procentowa (RRSO)** – roczny koszt korzystania z kredytu, wyrażony w formie procentowej. Przy wyznaczaniu **oprocentowania rzeczywistego** instytucje finansowe uwzględniają: okres trwania pożyczki, odsetki oraz różne prowizje i opłaty ponoszone w związku z kredytem, za wyjątkiem kosztów ubezpieczenia kredytu. Wbrew powszechnej opinii, RRSO nie stanowi sumy oprocentowania nominalnego i prowizji bankowej. RRSO jest zdecydowanie bardziej obiektywnym wyznacznikiem atrakcyjności kredytu niż oprocentowanie nominalne.

Kredyt może być oprocentowany według **stałej** lub **zmiennej stopy procentowej**. Stała stopa oznacza, że podczas spłaty kredytu oprocentowanie nie może ulec zmianie, natomiast zmienna stopa zależy m. in. od polityki banku czy SKOK-u w zakresie ustalania stóp procentowych, która może być uzależniona od czynników zewnętrznych, takich jak zmiana stóp procentowych NBP lub czynników zewnętrznych, takich jak decyzja zarządu banku czy SKOK-u.

Uwaga! Łączna kwota wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki (z wyłączeniem udokumentowanych lub wynikających z innych przepisów prawa kosztów, związanych z ustanowieniem, zmianą lub wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczeń – w tym kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu), nie może przekroczyć **5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego**.

Źródło: Ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001 r., Nr 100 poz. 1081 z późn. zm.).

- **odsetki** – warto także, abyśmy wiedzieli, że na podstawie określonego przez bank czy SKOK oprocentowania kredytobiorca płaci odsetki za korzystanie z kredytu. Im większa kwota kredytu, wyższe oprocentowanie i dłuższy okres na jaki zaciągnęliśmy kredyt, tym łączna suma odsetek do zapłaty zwiększa się. Kredyt spłacamy w ratach, na które składają się raty kapitałowe i raty odsetkowe. **Rata kapitałowa** jest równa kwocie kredytu podzielonej przez liczbę rat.

Przykład: chcemy zaciągnąć kredyt w wysokości 2 tys. zł na okres 12 miesięcy, przy oprocentowaniu 15%. Koszt takiego kredytu wyniesie 166,21 zł. Gdyby tę samą kwotę spłacać przez 2 lata, koszty równałyby się 327,38 zł. Wynika z tego, że dłuższy okres kredytowania działa na naszą niekorzyść. Warto również zauważyć, że z biegiem czasu spłacamy coraz mniejsze odsetki, a coraz więcej kapitału.

Wysokość odsetek i innych kosztów kredytu możemy sami wyliczyć, korzystając z jednego z kalkulatorów kredytowych dostępnych w Internecie, np. ze strony internetowej www.infor.pl/kalkulatory.

- **prowizja** – to wynagrodzenie dla instytucji finansowej za udzielenie kredytu. Naliczane jest procentowo od wartości przedmiotu transakcji. Prowizję płacimy jednorazowo od całej pożyczonej sumy i zwykle jest to 1-5% kwoty kredytu. Prowizja może być potrącona z kwoty kredytu lub doliczona do naszego zadłużenia. Przy drugiej opcji wysokość naszej pożyczki się zwiększa i prowizja również podlega oprocentowaniu, przez co płacimy wyższe odsetki. Jeśli odstępujemy od umowy kredytu w terminie 10 dni, prowizja jest nam zwracana.
- **opłata przygotowawcza** – pobierana jest (choć nie zawsze) przez banki i SKOK-i za rozpatrzenie wniosku oraz przygotowanie i zawarcie umowy kredytowej. Jej wysokość powinna być uzależniona jedynie od rodzaju i wartości oferowanego kredytu. Należy jednak pamiętać, że jeśli rezygnujemy z kredytu w terminie 10 dni, opłata nie podlega zwrotowi.
- **zabezpieczenie** – każdy kredyt musi zostać dodatkowo zabezpieczony. W kredytach konsumenckich mogą być stosowane m.in. weksel in blanco, poręczenie i ubezpieczenie kredytu.
- **weksel in blanco** – to rodzaj papieru wartościowego. W przypadku niewywiązania się z zobowiązania, posiadacz naszego weksla na jego podstawie uruchamia procedurę odzyskania swoich pieniędzy. Zwykle wekslowi in blanco towarzyszy deklaracja wekslowa.
- **ubezpieczenie** – to dodatkowa umowa, na podstawie której pobierana jest przez kredytodawcę składka na pokrycie ryzyka nieterminowej spłaty kredytu. Rozróżniamy m. in. ubezpieczenie od utraty pracy, niezdolności do pracy, choroby i śmierci. To, czy konieczne jest ich wykupienie, zależy od wymagań danej instytucji udzielającej kredytu i osób, do których kierowana jest oferta. Może się zdarzyć, że oferowane ubezpieczenie jest całkowicie niepotrzebne osobie zaciągającej kredyt, jak np. ubezpieczenie od utraty pracy dla emeryta, tak więc należy uważać na tego typu oferty, tym bardziej, że koszty ubezpieczeń bywają bardzo wysokie. Ubezpieczenia dobrane właściwie mogą pomóc w trudnej sytuacji losowej.

Uwaga! Zawsze czytajmy umowę, regulamin oraz ogólne warunki ubezpieczenia, ponieważ może się okazać, że do wypłaty świadczenia wymagane jest spełnienie szeregu warunków, z których wcześniej nie zdawaliśmy sobie sprawy.

- **poręczenie** – w umowie poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela (banku czy SKOK-u) spłacić za kredytobiorcę kredyt, na wypadek gdyby kredytobiorca nie spłacał zobowiązania.

Jeśli ktoś poprosi Cię o poręczenie pożyczki, pamiętaj, że:

- poręczając kredyt, zobowiązujesz się spłacić cudzy dług, ze wszystkimi tego konsekwencjami,
- jeżeli nie ustalono inaczej, poręczyciel odpowiada za odsetki kredytowe, odsetki za opóźnienie w spłacie, wydatki poniesione przez wierzyciela niezbędne do dochodzenia roszczenia,
- śmierć kredytobiorcy nie zwalnia poręczyciela z udzielonego poręczenia; w dalszym ciągu odpowiada on za spłatę kredytu wraz ze spadkobiercami kredytobiorcy,
- decyzja o poręczeniu pożyczki wpływała na ocenę zdolności kredytowej poręczyciela, gdy będzie on chciał zaciągnąć kredyt w banku dane poręczycieli są przetwarzane w Biurze Informacji Kredytowej (BIK).

Źródło: <http://www.bankbroker.pl/poreczenie-kredytu/> (data odczytu: 09.09.2011)

2.1.3 Zmiany w ustawie o kredycie konsumenckim

Omówione zagadnienia zostały przedstawione według obecnie obowiązującego stanu prawnego.

Pamiętajmy! 18 grudnia 2011 r. wejdzie w życie nowa ustawa z dn. 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2011 r., Nr 126, poz.715).

Do umów o kredyt zawartych przed dniem 18 grudnia 2011 roku mają zastosowanie przepisy obowiązujące w dniu zawarcia umowy do czasu jej wykonania.

Porównanie aktualnej ustawy o kredycie konsumenckim z nową ustawą, wchodzącą w życie dnia 18 grudnia 2011 r.

Ustawa o kredycie konsumenckim		
	Z dnia 20 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.)	Z dnia 12 maja 2011 r. (Dz. U. z 2011 nr 126 poz. 715). Zmiany wchodzą w życie z dniem 18 grudnia 2011 r.
Ustawa o kredyt konsumencki dotyczy tylko i wyłącznie kredytów o wartości:	Do 80 tys. zł (lub ich równowartości w walucie obcej), w tym kredytów hipotecznych do wartości 80 tys. zł.	Do 255,55 tys. zł (lub ich równowartości w walucie obcej). oprócz kredytów zabezpieczonych hipoteką.
Odstąpienie od umowy	W ciągu 10 dni od jej podpisania bez podania przyczyny, w tym samym czasie ma nastąpić zwrot pieniędzy lub rzeczy.	W ciągu 14 dni od jej zawarcia bez podania przyczyny, a zwrot pieniędzy lub rzeczy do 30 dni. Konsument będzie musiał zapłacić odsetki od kapitału za czas, w którym korzystał z kredytu.
Prawo do wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego	Konsument jest uprawniony do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie. Termin dokonania spłaty powinien odpowiadać terminom wnoszenia rat określonym w umowie. Konsument jest obowiązany poinformować kredytodawcę o zamiarze wcześniejszej spłaty kredytu najpóźniej w terminie 3 dni przed jej dokonaniem.	Konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie. Kredytodawca nie może uzależnić wcześniejszej spłaty kredytu od jego poinformowania przez konsumenta.
Obowiązek kredytobiorcy w przypadku przedterminowej spłaty kredytu	Jeżeli konsument spłaca kredyt przed terminem, wówczas w przypadku: 1) kredytu oprocentowanego - nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania za okres po spłacie kredytu, 2) kredytu nieoprocentowanego - konsument ma prawo do zmniejszenia zapłaconych kredytodawcy prowizji i opłat proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas korzystania z kredytu.	W przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, nawet gdyby konsument poniósł je przed tą spłatą.
Czy kredytodawca ma prawo pobrać opłatę za wcześniejszą spłatę kredytu?	Kredytodawcy nie mogą pobierać opłaty za wcześniejszą spłatę kredytu.	Kredytodawca, przy spełnieniu określonych warunków, będzie miał prawo do pobrania od konsumenta prowizji, której wysokość nie może przekraczać 0,5% lub 1% spłacanej przed terminem części kwoty kredytu.

Opłaty i prowizje	Łączna kwota wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, z wyłączeniem kosztów związanych z ustanowieniem, zmianą lub wygaśnięciem zabezpieczeń i ubezpieczeń, nie może przekroczyć 5% kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego.	Nowe przepisy likwidują maksymalny próg 5 % łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki.
Formularz informacyjny	Brak	Formularz informacyjny powinien zawierać wszystkie podstawowe informacje o kredycie, takie jak koszty pożyczki, całkowita kwota do spłaty, wysokość oprocentowania, wymagane zabezpieczenia, obowiązkowe ubezpieczenia itp. Na ich podstawie konsumenci będą mogli podjąć świadomą decyzję odnośnie zaciąganego kredytu, a także z łatwością porównywać oferty różnych przedsiębiorców.

Źródło: Ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011r., Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.).

Źródło: Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715).

2.1.4 Inne rodzaje kredytów

- **debet** - polega na tym, że saldo środków dostępnych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym (ROR) zostaje powiększone o kwotę dostępnego limitu zadłużenia. Możemy korzystać z tych środków tak samo, jak ze swoich pieniędzy na koncie. Debet podlega oprocentowaniu, jednak w niższej wysokości niż tradycyjny kredyt. Na spłatę debetu mamy zazwyczaj oznaczony w umowie czas od daty jego wykorzystania i spłaca się on automatycznie – każdy przelew na nasze konto, np. przelew pensji, zmniejsza lub w całości pokrywa zadłużenie.
- **kredyt odnawialny** – przypomina debet, jednak tylko pod tym względem, że jest związany z kontem osobistym. Jest to stale dostępna linia kredytowa udzielana w znacznie wyższej wysokości niż debet. Warunkiem otrzymania tej linii jest regularne przelewanie na konto zadeklarowanej kwoty. Kredyt uruchamiany jest na określony w umowie okres i spłata zadłużenia powinna nastąpić w tym terminie. Nie trzeba go spłacać w tym terminie, jeżeli rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy jest regularnie zasilany zadeklarowaną kwotą. Wówczas kredyt jest automatycznie przedłużany na kolejny okres.

- **karta kredytowa** – karta płatnicza, której wydanie związane jest z przyznaniem limitu kredytowego przez bank. Limit kredytowy jest często oprocentowany o wiele wyżej niż linie kredytowe przyznawane do rachunków bieżących. Powszechną praktyką wydawców kart jest ustalanie terminu bezodsetkowego, w którym spłata zadłużenia powoduje nienaliczenie żadnych odsetek. Karta kredytowa może być dobrym rozwiązaniem dla osób, które z niej aktywnie korzystają, ale spłacają całe zadłużenie w okresie bezodsetkowym. W przypadku kart kredytowych nie istnieje pojęcie okresu kredytowania. Oznacza to, że możemy spłacić należność z karty po dowolnym, także dość długim czasie. To właśnie ta możliwość wpędza wiele osób w kłopoty, ponieważ im później zdecydujemy się spłacić saldo karty kredytowej, tym więcej będzie nas to kosztować.
- **kredyt ratalny na nabycie rzeczy lub usługi** – zaciągamy go w przypadku, gdy potrzebujemy kredytu na zakup np. samochodu czy urządzenia domowego. Stopa oprocentowania tego typu kredytów jest generalnie niższa niż w przypadku kart kredytowych. Często w sklepach możemy spotkać promocje „raty 0%”. Zwróćmy wówczas uwagę, czy w zamian za zerowe oprocentowanie będziemy musieli dodatkowo zapłacić za ubezpieczenie.
- **kredyt hipoteczny** – jest to kredyt zabezpieczony hipoteką na nieruchomości. Okres kredytowania rozciąga się z reguły na dłuższy czas, zwykle 15-30 lat i mamy tu do czynienia z wyższą kwotą kredytu. Oprocentowanie kredytu hipotecznego jest w stosunku do innych kredytów korzystniejsze – na poziomie 4-7%. Kredyt hipoteczny, jeśli został zaciągnięty w kwocie powyżej 80 tys. zł, nie jest obwarowany przepisami o kredycie konsumenckim.
Z racji tego, że zaciągnięcie kredytu hipotecznego jest zobowiązaniem na długi okres, konieczny jest wybór właściwej instytucji finansowej i kredytu. Wysokość raty kredytowej będzie mieć wpływ na nasz budżet domowy przez bardzo długi czas. Trzeba wziąć również pod uwagę to, że standardem jest zmienne oprocentowanie, co może oznaczać zmianę wysokości raty nawet o kilkaset złotych.

Najważniejsze pojęcia kredytu hipotecznego:

- **oprocentowanie** składa się z dwóch części: stawka **WIBOR, LIBOR** lub **EURIBOR**, które są zmienne oraz z **marży**, która jest stała i jej wysokość bank ustala, określając warunki kredytu. Wysokość marży możemy ewentualnie negocjować z instytucją finansową,
- **koszty** ustanowienia zabezpieczeń czy też polis ubezpieczeniowych, okresowej weryfikacji wartości nieruchomości,
- **opłaty** pobierane od klientów za określone dodatkowe czynności, jak np. prowizja za udzielenie kredytu, zmiana waluty kredytu (przewalutowanie), wcześniejsza spłata kredytu, podpisanie aneksu do umowy, wydanie zaświadczenia,
- **spread walutowy** (czyli różnica pomiędzy ceną kupna i sprzedaży waluty). Należy pamiętać o ryzyku kursowym związanym z kredytem walutowym, w związku z czym nie jesteśmy w stanie określić wysokości naszego zadłużenia w przyszłości,
- **wkład własny**, którego większość banków wymaga. Jest to część inwestycji, którą kredytobiorca jest w stanie pokryć z własnych środków. Im wyższy jest wkład własny, tym łatwiej jest dostać kredyt od banku i wynegocjować korzystniejsze warunki.

2.2 *Dobre rady*

Jeśli uznamy, że chwilowo brakuje nam gotówki i koniecznie musimy wspomóc się kredytem, warto rozważyć, który z najbardziej popularnych produktów kredytowych jest odpowiedni do sfinansowania planowanego wydatku. Aby sfinansować drobne zakupy, korzystniejszym rozwiązaniem może okazać się karta kredytowa lub kredyt na zakup ratalny. To, jaki kredyt wybierzemy, uzależnione jest od naszych potrzeb, do których musimy dostosować dany produkt finansowy.

Starajmy się więc podejmować przemyślane decyzje i miejmy świadomość istniejącego wyboru!

Przed zaciągnięciem kredytu lub pożyczki zwróćmy uwagę na:

- roczną stopę oprocentowania i całkowity koszt kredytu,
- opłaty z tytułu ubezpieczeń, zabezpieczeń, rozpatrzenia wniosku i zawarcia umowy,
- możliwość wcześniejszej spłaty i związaną z tym opłatę,
- ukryte koszty, np. wydłużenie okresu kredytowania, prolongatę w spłacie, przewalutowanie, wycenę nieruchomości, wydanie zaświadczenia o wysokości kredytu pozostałego do spłaty, spłacie raty kredytu lub całości zadłużenia, opłatę za dostarczenie gotówki do domu bądź jej spłatę w domu,
- „łatwą gotówkę” czyli ogłoszenia i reklamy typu: „kredyt dla wszystkich bez sprawdzania w BIK”, „kredyty bankowe od ręki” lub też „kredyt bez opłat i dodatkowych formalności”. Dotyczy to przede wszystkim firm pożyczkowych. Takie oferty mogą być niekorzystne. Często pobierane opłaty są bardzo wysokie, jak np. opłaty za przygotowanie wniosku kredytowego, a następnie firma nie wypłaca kredytu lub wypłaca niższą kwotę od wnioskowanej,
- porównujemy całkowity koszt kredytu,
- najważniejsze warunki kredytu powinny być zawarte w umowie,
- ustalmy dokładną kwotę, jaka jest potrzebna, aby nie płacić dodatkowych odsetek,
- zbierzmy oferty różnych instytucji, możemy korzystać z sieci internetowej, aby sprawdzić oferty banków. Nie ulegajmy reklamie!
- na niektórych portalach znajdziemy kalkulatory kredytowe, umożliwiające wstępne określenie kosztów kredytu oraz harmonogram spłat (np. www.infor.pl/kalkulatory/kredyty),
- zapoznajmy się z regulaminami i taryfami opłat oraz prowizji,
- w spłacaniu rat najlepiej posłużyć się stałym zleceniem, aby to bank za nas pamiętał o płatnościach, korzystajmy z usług zaufanych instytucji;
- czytajmy umowę, nie musimy jej od razu podpisywać. Jeśli mamy jakiegokolwiek wątpliwości, zawsze prośmy o ich wyjaśnienie pracownika banku, pośrednika albo udajmy się np. do powiatowego/miejskiego rzecznika konsumentów.

3. TY I TWOJA HISTORIA KREDYTOWA W BIK

Agnieszka Gontarek

W momencie starania się o kredyt w banku lub SKOK-u, kiedy otrzymujemy go a później spłacamy, możemy być pewni, że informacje o tym będą przekazywane do BIK. Fakt, że „jestem w BIK” dla większości z nas może być istotnym ułatwieniem w negocjacjach z bankiem. Aż 90 proc. informacji o klientach banków i SKOK-ów zgromadzonych w Biurze Informacji Kredytowej to dane pozytywne.

3.1 *Kilka słów o BIK*

Każdy z nas ma wpływ na to, jak będzie wyglądał jego portret finansowy w oczach banku. Jeśli raty kredytu spłacamy terminowo, w bazie BIK znajdują się dane pozytywne. Jeśli spłacamy z opóźnieniem, w bazie BIK mogą znaleźć się również dane negatywne.

Dla banków dostęp do tego typu informacji jest wsparciem w podejmowaniu decyzji kredytowych, pomaga ocenić sytuację klienta. Bank określa czy klient będzie w stanie spłacić zobowiązanie, a jeśli tak czy jest solidnym klientem. Jeśli więc zaciągamy kredyt i później regularnie go spłacamy, taka informacja pojawia się w Biurze Informacji Kredytowej i tworzy **pozytywną historię kredytową**. Dla kolejnego banku będzie to sygnał, że jesteśmy rzetelni i można nam zaufać. Tym chętniej więc przyzna nam kolejny kredyt.

BIK gromadzi dane o historii kredytowej klientów banków i SKOK-ów, tzn. informacje o tym, czy w przeszłości rzetelnie spłacaliśmy kredyty. Dzięki tym danym proces przyznawania kredytu może być łatwiejszy i szybszy. Dla osób starających się o kredyt oznacza to oszczędność czasu i możliwość uzyskania korzystniejszych warunków kredytowych.

Biuro Informacji Kredytowej gromadzi dane m.in. o kredytach gotówkowych, hipotecznych, debetach w koncie lub zobowiązaniach na karcie kredytowej. Są to dane osobowe, umożliwiające naszą identyfikację, informacje o złożonych wnioskach kredytowych oraz aktualnych bądź spłaconych kredytach, z uwzględnieniem terminowości ich spłat.

Do BIK informacje przekazują tylko banki i SKOK-i. W związku z tym, nie są tu przekazywane informacje o niezapłaconych rachunkach np.: za energię, telefon, czynsz. Takie informacje są przekazywane do BIG-ów, czyli biur informacji gospodarczej. Obecnie BIK współpracuje z Biurem Informacji Gospodarczej InfoMonitor (www.infomonitor.pl).

Podstawa prawna utworzenia BIK:

Biuro Informacji Kredytowej (BIK) to instytucja powołana w 1997 r. przez banki i Związek Banków Polskich na mocy art. 105 ust 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe (Dz. U. Nr 140 poz.939 z późn. zmianami).

3.2 Historia kredytowa

Każda osoba może sprawdzić swoją historię kredytową, która znajduje się w BIK. Dzięki znajomości tych danych, możemy bardziej rozsądnie podejmować jakiegokolwiek decyzje związane z kredytami. Aby otrzymać raport z BIK wystarczy złożyć wypełniony wniosek w Biurze Obsługi Klienta lub wysłać go listem poleconym. Dodatkowo, uzyskanie informacji z BIK jest możliwe poprzez bankowość internetową wybranych banków.

Dostępne raporty:

Raport PLUS jest to informacja o naszych danych osobowych, dostępna na każde nasze życzenie, zawiera dane o wszystkich zobowiązaniach kredytowych, poszerzone o segment podsumowań zawierający szczegółową informację o łącznej liczbie i kwocie posiadanych przez nas zobowiązań. Segment ten ułatwia poruszanie się po raporcie.

Raporty PLUS dostępne są również w języku angielskim. BIK stworzył je z myślą o Polakach mieszkających poza granicami kraju, a których historia kredytowa została w Polsce.

Raport PLUS z Informacją o Ocenie Punktowej - opisuje on stan poręczanych przez nas zobowiązań oraz wszystkich spłaconych i zamkniętych kredytów, a także ocenę punktową. W ramach oceny punktowej BIK można otrzymać od 191 do 631 punktów i od 1 do 5 gwiazdek. Im wyższa ocena punktowa tym większe prawdopodobieństwo, że kredyt będzie spłacany terminowo, a w związku z tym większa szansa na kredyt.

Wysokość oceny punktowej tak naprawdę zależy od nas samych. W przypadku oceny punktowej BIK, szczególnie istotny wpływ na jej wysokość ma to, jak dotychczas spłacaliśmy posiadane kredyty czy karty kredytowe. Pamiętajmy więc, o regularnych spłatach rat, tych małych jak i tych większych, bo im wyższa ocena punktowa tym łatwiej dostępny kredyt, atrakcyjniejsze warunki jego uzyskania oraz uproszczona procedura, a tym samym szybsza decyzja kredytowa.

Im bardziej nasz profil przypomina profil klientów terminowo spłacających swoje zobowiązania w przeszłości, tym lepsza ocena punktowa. Wyższa ocena punktowa oznacza mniejsze prawdopodobieństwo, że przestaniemy terminowo spłacać swoje raty kredytów. Osoby z wysokimi ocenami punktowymi są więc milej widziane w bankach i SKOK-ach, ponieważ są postrzegane jako bardziej wiarygodne.

Informacja Ustawowa - zawiera wszystkie informacje przechowywane w bazie BIK o naszych danych osobowych, o wszystkich naszych zobowiązaniach, udostępniana na mocy Ustawy o ochronie danych osobowych nie częściej niż raz na 6 miesięcy.

3.3 Jakie informacje zawierają raporty BIK?

W raportach BIK znajduje się obraz tego, jak spłacamy swoje zobowiązania. Jest to swoisty portret finansowy.

Z raportów dowiemy się czy istnieją jakieś zaległe zobowiązania, które mogły umknąć naszej uwadze. Zaległości w spłacaniu zobowiązań mogą powodować, że bank odmawia przyznania kredytu. Można też zweryfikować aktualność i prawdziwość danych znajdujących się w BIK, a przekazywanych przez banki i SKOK-i.

Jeśli zdarzyło nam się zgubić dokumenty lub paść ofiarą kradzieży, warto pobrać Raport BIK na swój temat, i sprawdzić, czy nikt nie wykorzystał naszych danych do wyłudzenia kredytu. Przy użyciu cudzego dokumentu tożsamości często dokonywane są wyłudzenia pożyczek czy kredytów. Używa się ich również do zakładania fikcyjnych firm oraz wypożyczania, a następnie kradzieży samochodów, itd. Są to niezwykle groźne działania, których wyjaśnienie może kosztować właściciela dokumentu wiele czasu i energii, a skutki finansowe są trudne do przewidzenia. Biuro Informacji Kredytowej jest jednym z ważnych uczestników Systemu Dokumenty Zastrzeżone, a informacje o zastrzeżonych dokumentach są jednym z istotnych elementów bankowych raportów BIK na temat osób ubiegających się o kredyty.

3.4 Jak wykorzystać raport z BIK?

Wiele osób posługuje się raportem BIK, np. w sytuacjach, w których ważne jest udowodnienie rzetelności finansowej. Warto podkreślić, że raporty BIK są neutralne, co oznacza, że samo Biuro nie dokonuje żadnej naszej oceny. Raport jest jedynie zapisem rzeczywistości. To bank i SKOK we własnym zakresie, a nie BIK, podejmuje decyzję o przyznaniu nam kredytu.

Przy ubieganiu się o kredyt musimy pamiętać, że banki mają dostęp do wszystkich informacji zgromadzonych w BIK. Informacje o opóźnieniach w spłacie wcześniejszych zobowiązań danej osoby są dla banku sygnałem ostrzegawczym, wskazującym, że dana osoba w przyszłości może mieć problemy ze spłacaniem kolejnych kredytów. Z kolei pozytywna historia kredytowa w BIK nie tylko ułatwia bankowi przyznanie kredytu, ale może pozwolić na zapewnienie nam lepszych warunków.

3.5 Zgódźmy się!

Jeśli chcemy być postrzegani, jako atrakcyjni uczestnicy rynku finansowego powinniśmy sami dążyć do tego, aby pozytywna historia spłat naszych kredytów była dostępna dla innych instytucji sektora finansowego, nie tylko w trakcie, ale również po spłaceniu zobowiązań. Dlatego warto, aby wszyscy kredytobiorcy, którzy posiadają pozytywną historię kredytową, zaczęli świadomie traktować ją jako bardzo ważny argument w swoich relacjach z bankami. Wystarczy tylko wyrazić zgodę na przetwarzanie informacji o swoich spłaconych zobowiązaniach.

Zgodę taką można wyrazić już w chwili podpisywania umowy kredytowej lub w trakcie spłacania kredytu. Osoby, które wyraziły taką zgodę są dla banków klientami najcenniejszymi, co z kolei może przełożyć się na korzystniejsze warunki finansowe tj. niższe oprocentowanie kredytu, skrócenie lub uproszczenie procedur, obniżanie opłat i prowizji. Brak wiedzy o historii kredytowej klientów uniemożliwia bankom zastosowanie swojej premii za rzetelność finansową.

Wystarczy wyrazić zgodę - nie warto być anonimowym kredytobiorcą.

3.6 Radzimy!

Jeśli jednak znajdziemy się w sytuacji, w której nie jesteśmy w stanie regulować naszych rat kredytowych, nie zaciągajmy kolejnych kredytów, gdyż jest to pewna droga do wpadnięcia w spiralę zadłużenia. Warto przede wszystkim udać się do swojego banku, który może pomóc znaleźć najlepsze rozwiązanie. Może zaproponować przesunięcie w czasie spłaty kredytu lub polecić nam zamianę swoich kredytów na jeden kredyt konsolidacyjny. Najważniejsze, abyśmy nie uciekali od problemu!

Kredyty pomagają nam realizować nasze plany, ale pamiętajmy, że powinniśmy korzystać z nich z pełną odpowiedzialnością.

3.7 *Pamiętajmy!*

- BIK nie podejmuje decyzji o przyznaniu lub odmowie udzielenia kredytu. Każdy kredytodawca ma własne procedury kredytowe.
- 90% informacji zgromadzonych w BIK to pozytywne historie kredytowe klientów banków i SKOK-ów. To właśnie te osoby, wspólnie z BIK tworzą „bazę zaufania”.
- Za zapewnienie poprawności i wiarygodności informacji dostarczanych do BIK odpowiedzialne są banki i SKOK-i. BIK nie ma możliwości dokonywania zmian w danych np. ich usuwania. Jedynie instytucja, z której pochodzą dane może je korygować lub aktualizować.
- Jeśli spłacamy kredyt terminowo, dane przetwarzane będą w BIK od chwili ich przekazania, aż do całkowitej spłaty kredytu.
- Jeśli wyrazimy zgodę na dalsze przetwarzanie naszych danych po wygaśnięciu kredytu, dane te będą w bazie BIK przez okres przez nas wskazany, świadcząc o posiadaniu przez nas pozytywnej historii kredytowej.
- Dane mogą być przetwarzane również bez naszej zgody przez okres 5-letni, jeśli spełnione są łącznie następujące warunki:
 - nie spłacaliśmy kredytu lub zwlekaliśmy ze spłatą powyżej 60 dni
 - oraz upłynęło kolejnych 30 dni od momentu poinformowania nas przez bank lub SKOK o zamiarze przetwarzania naszych danych bez naszej zgody.
- Dodatkowo na mocy nowelizacji ustawy Prawo Bankowe dane dotyczące zobowiązań wszystkich klientów mogą być przetwarzane w BIK przez okres 12 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania dla celów związanych ze stosowaniem przez banki i SKOK-i metod statystycznych. Przetwarzanie danych w tym celu nie wymaga zgód klientów.

4. TY I TWÓJ BUDŻET

Waldemar Szkiela

Z sondażu z marca 2010 roku przeprowadzonego przez Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) wynika, iż zdecydowana większość polskich rodzin nie dysponuje większymi oszczędnościami, a inne dane wskazują, że w ostatnich miesiącach zmniejszyła się liczba oszczędzających, wzrósł natomiast odsetek osób zaspokajających bieżące potrzeby pożyczkami lub kredytami.

By zmienić te niekorzystne procesy, należy uzmysłowić sobie potrzebę pogłębienia wiedzy dotyczącej finansów osobistych i nauczania się planowania swojego budżetu domowego.

4.1 *Planowanie*

Najkrótszą drogą do poprawy naszej sytuacji finansowej jest zdobycie wiedzy, czym są pieniądze, czym jest kredyt, co to jest zdolność kredytowa, czy stać mnie na kredyt... Osoby, które nie posiadały tej wiedzy lub nie chcą z niej korzystać, albo podejmują decyzje finansowe pod wpływem emocji, z reguły mają problemy finansowe.

Budżet jest to plan zarządzania naszymi pieniędzmi w danym okresie. Może to być budżet dotyczący miesiąca, kwartału, roku. Bardzo przydatnym narzędziem jest szczegółowy rejestr wpływów oraz wydatków. Stanowi on kopalnię wiedzy o naszych przepływach pieniężnych i pozwala „wytropić” wszelkie nieszczelności naszego domowego budżetu.

Posiadając kontrolę nad swoimi wydatkami, można podejmować świadom i racjonalne decyzje finansowe.

Wielu z nas nie ma wystarczającej ilości pieniędzy, aby zrealizować wszystkie swoje plany. Zmuszeni jesteśmy dokonywać wyborów. Nasz plan finansowy ma pomóc

poszukać odpowiedzi na pytanie: czy dany zakup jest potrzebą czy zachcianką. Umiejętność odróżniania potrzeb od zachcianek jest rzeczą bardzo ważną i niezbędną w zarządzaniu własnymi finansami. Rzecz jasna, zachcianka nie jest niczym negatywnym, jednak można sobie na nią pozwolić po zaspokojeniu najważniejszych potrzeb.

4.2 *Rejestr dochodów i wydatków*

W celu zbadania przepływu naszych pieniędzy najprościej będzie posłużyć się zestawieniem w formie tabeli, obrazującej rejestr dochodów i wydatków w skali miesiąca. Bardzo pomocne w tym jest zbieranie paragonów. Kiedy już skrupulatnie wypełnimy tabelę wszystkimi naszymi wydatkami oraz przychodami, to ostatniego dnia miesiąca możemy przystąpić do analizy naszych przepływów finansowych. Jeżeli łącznie kwota w kolumnie „Wydatki” jest wyższa niż kwota w kolumnie „Dochody”, to mamy do czynienia z deficytem budżetowym. To znak, że należy podjąć niezwłocznie decyzje finansowe chroniące przed poważnymi kłopotami w przyszłości.

Aby zrównoważyć nasz budżet, mamy tylko trzy możliwości:

- pokryć deficyt ze zgromadzonych wcześniej oszczędności,
- zaciągnąć pożyczkę lub kredyt,
- ograniczyć wydatki.

Jakie mogą być konsekwencje finansowe dla gospodarstw domowych o niskich dochodach, gdy brak środków na tzw. „czarną godzinę”? Jeżeli nie jesteśmy w stanie ograniczyć wydatków, a mamy pilne potrzeby, to najczęściej korzystamy z pożyczek i kredytów. Statystyki dotyczące problemu nadmiernego zadłużenia są alarmujące! Co dziesiąty Polak zalega z różnymi opłatami lub zobowiązaniami. Jak temu przeciwdziałać?

4.3 Najpierw wpłata własna (NWW)

Istotą tej zasady jest wpisanie na pierwszym miejscu budżetu w części „Wydatki stałe” - kwoty NWW. Jest to bardzo prosta i skuteczna zasada polegająca na regularnym odkładaniu w pierwszej kolejności określonej kwoty, np. 10% miesięcznych dochodów, zanim jeszcze wydamy jakiegokolwiek pieniądze. Jest to sposób na wyrobienie nawyku oszczędzania, który pozwoli w przyszłości uniknąć problemów związanych z nieplanowanymi wydatkami. Należy podkreślić, że niewielki wysiłek finansowy realizowany z żelazną konsekwencją da w przyszłości imponujące rezultaty.

Na przykład rezygnując z palenia papierosów, odkładamy kwotę, którą do tej pory przeznaczaliśmy na ich zakup. Pozwala to na oszczędność w skali miesiąca ok. 300 zł. Rocznie da to kwotę 3,6 tys. zł. Inwestując te pieniądze, np. na lokacie 4%, po upływie roku będzie to kwota 3654 zł, ale po 10 latach kapitał urośnie do 42 450 zł.

Wielkie oszczędności powstają z drobnych kwot.

4.4 Jak ograniczyć wydatki

Wydatki na media, komunikację, usługi bankowe można próbować obniżyć, choć i tu niezbędna jest dyscyplina i przekonanie o słuszności i celowości podjętych działań. Zastanówmy się, co można zrobić, aby płacić mniej.

4.4.1 Wydatki na media

- warto dokonać przeglądu technicznego domowej instalacji hydraulicznej i zwrócić szczególną uwagę na nieszczelne kran. Kapiący kran z częstotliwością 1 kropli na sekundę to utrata blisko 12 tys. litrów wody rocznie. Załóżmy, że w lokalu jest nieszczelna spłuczka i jeden nieszczelny kran. Mamy stratę 80 litrów dziennie i prawie 30 m³ rocznie. Zostanie to dodane do kosztów naszego rachunku za wodę i ścieki,

- używajmy do kąpieli natrysku zamiast wanny. Oszczędzamy ok. 30 % wody! Chcąc zaoszczędzić na kosztach energii elektrycznej, należy często odmrażać lodówkę i dbać o prawidłowy stan uszczelek. Zamrażarki nie powinno się otwierać zbyt często. Lodówka powinna być ustawiona z dala od wszelkich źródeł ciepła i nie powinna być narażona na bezpośrednie promieniowanie słoneczne. Krata skraplacza lodówki nie może być przykryta. Kupujmy sprzęt AGD w najwyższej klasie energooszczędności. Najwyższa klasa oznaczona jest symbolem A,
- dalsze oszczędności to wyłączenie zbędnego światlenia, rezygnacja pozostawienia nieużywanego sprzętu RTV w pozycji „czuwanie”. Zastanówmy się, czy włączony odbiornik telewizyjny non-stop, bez względu na to, czy oglądamy czy też jesteśmy zajęci czymś innym, to dobre rozwiązanie dla naszej kieszeni.

4.4.2 Zakupy

Można zapobiegać nadmiernemu „wyciekaniu” gotówki z naszego portfela, analizując skrupulatnie listę codziennych zakupów. Oszczędności mogą być znaczne. Należy planować zakupy. Oszczędności, jakie możemy poczynić w skali miesiąca, kupując w dużych sklepach, przewyższą z pewnością wydatki na paliwo do naszego samochodu. Po zakupy udajemy się z listą zakupów i zawsze najedzeni. Rozsądne zakupy to umiejętne korzystanie z promocji i sezonowych wyprzedaży oraz wyczulenie na wszelkiego rodzaju sztuczki marketingowe, mające na celu wyciągnięcie z naszego portfela jak najwięcej pieniędzy.

4.4.3 Rachunek bankowy

Obecnie trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie gospodarstw domowych bez wykorzystania rachunku bankowego do obsługi większości płatności, m.in. za media, czynsz. Według obliczeń wiodącej firmy na rynku doradztwa finansowego, roczny koszt korzystania z rachunku, gdy dyspozycje składane są w oddziale banku, może kosztować od 200 zł do 1 tys. zł. Najdroższe są przelewy składane w oddziale.

Dobrym rozwiązaniem, mogącym obniżyć koszty, jest ustanowienie zleceń stałych i poleceń zapłaty. Jednak zdecydowanie najwygodniejszą i najtańszą formą wykonywania płatności jest e-konto w banku internetowym i realizowanie płatności w domu przez Internet. W wielu instytucjach finansowych ta usługa jest całkowicie bezpłatna, a koszty przelewów znacznie niższe.

Pamiętaj!

- systematycznie i na czas płać stałe zobowiązania, realizuj je niezwłocznie przed innymi wydatkami;
- wydawaj pieniądze zgodnie z wcześniej zaplanowanym budżetem – zachowaj dyscyplinę w robieniu zakupów;
- systematycznie kontroluj swoje wydatki, sprawdzaj paragony lub, jeśli płacisz kartą kredytową, analizuj wyciągi bankowe;
- jeżeli udało Ci się zarobić więcej pieniędzy, nie wydawaj wszystkiego od razu. Tylko część środków przeznacz na dodatkowe zakupy, a pozostałą dołóż do oszczędności;
- pamiętaj o zasadzie NWW;
- kieruj się potrzebami, a nie zachciankami i emocjami. Bądź odporny na promocje i reklamy!

5. TY, TWÓJ KREDYT I RYNEK FINANSOWY

Sylvia Koszyk

Często w momencie podjęcia decyzji kredytowej nie zastanawiamy się, co będzie w przyszłości, po prostu wierzymy, że będziemy w stanie regularnie spłacać kredyt. Los jest jednak nieprzewidywalny i zawsze musimy liczyć się ze stratą stabilności finansowej, np. utratą pracy, majątku, zdrowia. A pogorszenie naszej sytuacji życiowej z całą pewnością przełoży się na zdolność spłaty zobowiązań finansowych. A potem już tylko mały krok dzieli nas od pierwszych wezwań do zapłaty, gromadzących się w skrzynce pocztowej...

5.1 *Twoje problemy ze spłatą kredytu*

Co zrobić w przypadku, gdy pojawią się pierwsze problemy ze spłatą kredytu?

1. Nie wpadaj w panikę! Nerwy i stres bywają złym doradcą. **Źle przemyślane decyzje finansowe mogą mieć długotrwałe konsekwencje** (np. utrata zdolności kredytowej, zła historia kredytowa w BIK itp.).

Podstawowym błędem, jaki popełniają ludzie na wstępnym etapie zadłużenia jest zaciągnięcie kolejnego zobowiązania na spłatę poprzedniego. Nie jest to najlepsze rozwiązanie, gdyż w taki sposób z łatwością można wpaść w pętlę zadłużenia.

Źródło: <http://www.nowiny24.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20080730/EKONOMIAIRYNEK/382748105>
(data odczytu 02.09.2011 r.)

2. Przeanalizuj jeszcze raz swój budżet. Być może znajdziesz w nim środki na spłatę kredytu.

3. Jeśli czujesz, że Twoja sytuacja może w niedalekiej przyszłości ulec zmianie (np. stracisz pracę), nie zwlekaj, tylko poinformuj o tym kredytodawcę.

4. Przeanalizuj umowę kredytową i prześledź jeszcze raz warunki związane ze spłatą zobowiązania. W każdej umowie kredytowej powinny znajdować się szczegółowe zapisy dotyczące spłaty kredytu. Dowiedz się z nich, jakie konsekwencje mogą Cię czekać, jeżeli nie zapłacisz raty kredytowej w terminie.

Kredytodawca (np. bank, SKOK) ma prawo wypowiedzieć klientowi umowę kredytową, jeżeli ten nie zapłaci z rzędu dwóch rat kredytowych. Zanim jednak zdecyduje się na taki krok, powinien poinformować o tym klienta, wysyłając do niego wezwanie do zapłaty zaległych rat, w terminie nieprzekraczającym 7 dni.

Pamiętaj! Z każdym upomnieniem (wezwaniami do zapłaty, monitem) wiąże się koszty, jakie musi ponieść kredytobiorca.

Źródło: <http://www.nbportal.pl/pl/np/porady/poradniki/kredyty-i-pozyczki/nie-moge-splacac-kredytu-co-robic> (data odczytu 02.09.2011 r.)

Masz problem ze spłatą rat kredytowych w terminie i nie wiesz, co zrobić?

Poniżej przedstawiamy kilka możliwości wyjścia z trudnej sytuacji.

Metoda	Zalety	Wady
1. Wydłużenie okresu spłaty	<ul style="list-style-type: none"> - dzięki zmianie harmonogramu spłat, możliwe jest wydłużenie okresu kredytowania i zmniejszenie wysokości rat, - klienci płacą niższe raty, przez co mają więcej środków finansowych do wykorzystania w swoim domowym budżecie (większa płynność finansowa). 	<ul style="list-style-type: none"> - wydłużenie okresu spłaty ma jedną podstawową wadę, a mianowicie powoduje wzrost kosztu odsetek. Precyzując - im dłużej spłacamy kredyt, tym całkowite koszty związane z kredytem są wyższe.
2. Prolongata spłaty	<ul style="list-style-type: none"> - czyli tzw. wakacje kredytowe, to możliwość zawieszenia spłaty kredytu na kilka lub kilkanaście miesięcy. Metoda ta pozwala kredytobiorcy na spłacanie samych odsetek lub samego kapitału. W przypadku drugiego wariantu odsetki byłyby naliczane do wartości kapitału i spłacane w późniejszym terminie. 	<ul style="list-style-type: none"> - wakacje kredytowe są rozwiązaniem na krótki okres i stosowane w przypadku jednorazowego braku środków finansowych, - w przypadku wakacji kredytowych następuje podwyższenie kosztu całkowitego kredytu na koniec okresu spłaty, - oprocentowanie jest naliczane przez cały czas, dlatego raty po wakacjach kredytowych będą wyższe niż dotychczas. Natomiast okres kredytowania pozostanie bez zmian.
3. Konsolidacja kredytów	<ul style="list-style-type: none"> - bank lub SKOK udziela kredytu w wysokości całkowitego zadłużenia klienta i pokrywa nim wszystkie jego zobowiązania. Inaczej mówiąc jest to połączenie wszystkich posiadanych kredytów w jeden o niższej racie i dłuższym okresie kredytowania, - zwiększa płynność finansową klienta. 	<ul style="list-style-type: none"> - kredyt konsolidacyjny wiąże się z dodatkowym zabezpieczeniem w postaci kolejnego ubezpieczenia czy zabezpieczenia hipotecznego.
4. Zmiana harmonogramu spłat	<ul style="list-style-type: none"> - pozwala na ustalenie terminu spłat, który byłby dla kredytobiorcy najkorzystniejszy. Zmiana harmonogramu spłat jest stosowana m.in. gdy jedyną przeszkodą do regularnego spłacania rat jest zmiana daty otrzymywanego przez kredytobiorcę wynagrodzenia. 	<ul style="list-style-type: none"> - opłata, jaką musi ponieść kredytobiorca w związku ze zmianą spłaty harmonogramu kredytu.

5. Refinansowanie kredytu	- zmiana drogiego, uciążliwego kredytu (najczęściej hipotecznego), na kredyt	- możliwość wydłużenia okresu kredytowania.
6. Przewalutowanie kredytu	- polega na zmianie kwoty kredytu na walutę innego kraju, w którym obowiązują niższe stopy procentowe, po to, by zmniejszyć	- koszty związane z przewalutowaniem kredytu, - ryzyko związane z wahaniami kursu walutowego.
7. Upadłość konsumencka	- upadłość zostaje ogłoszona w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny wskutek wyjątkowych i niezależnych od niego okoliczności. Podczas upadłości sąd ustala plan spłaty wierzycieli upadłego (na okres nie dłuższy niż pięć lat). W skład planu wchodzi wszystkie ustalone zobowiązania upadłego. Dłużnik jest obowiązany spłacać należności niezaspokojone na podstawie harmonogramu. Po wykonaniu planu spłaty wierzycieli, część zobowiązań zostanie umorzona. W skład masy upadłości prócz ruchomości wlicza się również lokal mieszkalny i dom jednorodzinny, w którym zamieszkuje upadły. Z sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości wypłaca się upadłemu kwotę odpowiadającą przeciętnemu czynszowi najmu lokalu mieszkalnego na okres 12 miesięcy. Upadłość konsumencka może być ogłoszona raz na 10 lat.	- upadłość konsumencka wiąże się z szeregiem obowiązków, jakie musi spełnić konsument, m.in.: * zobowiązać się do spłacenia zobowiązania zgodnie z planem ustalonym przez sąd, * dokonać sprzedaży posiadanej nieruchomości, * zobowiązać się do składania przed sądem corocznego sprawozdania z wykonywania planu spłaty wierzycieli.

Źródło: <http://pieniadze.edu.pl/Baza-Wiedzy/Restrukturyzacja-kredytu.html>

http://prawo.money.pl/aktualnosci/okiem_eksperta/arttykul/upadlosc;konsumencka,138,0,439946.html

http://www.infor.pl/finanse/arttykuly/327347,jak_negocjowac_zmiane_warunkow_splaty_kredytu.html

Pamiętaj! Co robić w sytuacji zadłużenia:

- wywiązuć się z ustalonych postanowień zawartych z bankiem,
- regularnie spłacać zobowiązania. Uporządkuj dokumenty i ustal poziom swojego zadłużenia,
- przygotuj plan spłaty dla każdego zobowiązania osobno,
- informuj wierzyciela o zmianach w swojej sytuacji finansowej,
- podejmij kontakt z wierzycielem. Negocjuj z bankiem,
- zaproponuj własne warunki spłaty:
 - prośba o zawieszenie naliczania odsetek,
 - prośba o zarachowanie wpłat na poczet kapitału,
 - prośba o rozłożenie zadłużenia na mniejsze raty.

5.2 Firmy pożyczkowe

Jak wynika ze statystyk, coraz więcej Polaków korzysta z usług firm pożyczkowych. Jest to skutkiem zaostrzenia w 2010 r. polityki kredytowej przez Komisję Nadzoru Finansowego. KNF w obawie przed nadmiernym zadłużaniem się społeczeństwa, postanowił wprowadzić Rekomendację T. Dzięki niej banki mają obowiązek prowadzenia bardziej restrykcyjnych procedur udzielania kredytów. Oznacza to, że osoby o niskich dochodach lub posiadające negatywną historię kredytową mają mniejsze szanse na uzyskanie kredytu w banku. Taką sytuację z łatwością wykorzystują firmy pożyczkowe, które proponują konsumentom szybkie pożyczki od ręki, na najlepszych warunkach, bez żadnych formalności i w dodatku bez jakichkolwiek zabezpieczeń. Na tego typu oferty warto jednak uważać, gdyż z pozoru tańsza pożyczka może okazać się bardzo droga, niekorzystna. Zamiast osiągnięcia większych korzyści, możemy wpaść w jeszcze głębsze problemy finansowe.

Firmy pożyczkowe funkcjonujące w Polsce należą do parabankowych instytucji finansowych. Co oznacza, że nie są one nadzorowane przez Komisję Nadzoru Finansowego. Za działania nieetyczne instytucje tego typu odpowiadają przed Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Niestety, tylko wtedy, gdy naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

Przykładowe praktyki stosowane przez firmy pożyczkowe:

- stosują RRSO (Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania) sięgającą nawet 100% wartości pożyczki,
- nie informują klientów o całkowitym koszcie kredytu,
- stosują wysokie stawki ubezpieczenia kredytu,
- pobierają wysokie opłaty za wizyty domowe,
- zatrzymują opłaty przygotowawcze bez wypłaty pożyczki,
- stosują bardzo wysokie opłaty za rozpatrzenie wniosku, nawet do 5% wartości pożyczki.

6. TY I TWÓJ KREDYT W OPAŁACH

Katarzyna Kołodziejczyk

W niniejszym rozdziale prezentujemy konsekwencje, mogące dotknąć każdego kredytobiorcę, który w sytuacji braku środków na spłatę zobowiązań pozostanie bierny. Kredytobiorcy, którzy wpadli w pętlę zadłużenia i zawczasu nie zadbali o poprawę swojej sytuacji finansowej, muszą liczyć się z podjęciem radykalnych działań ze strony kredytodawców.

Pamiętaj, że instytucja finansowa nie zapomni o pożyczonych Ci pieniądzech, prędzej czy później będzie chciała odzyskać dług. Tylko chęć porozumienia i dobra wola mogą uchronić Cię przed czarnym scenariuszem.

Pamiętaj!

Zawierając umowę kredytową, zobowiązujesz się do przestrzegania jej warunków. Twoim najważniejszym obowiązkiem jako kredytobiorcy jest spłata kredytu zgodnie z harmonogramem, tj. z zachowaniem określonych wysokości rat oraz wyznaczonych terminów płatności. Niedotrzymanie warunków umowy może skutkować nieprzyjemnymi konsekwencjami.

6.1 Procedura windykacyjna

Warto przyjrzeć się procedurze windykacyjnej, aby mieć świadomość, co w praktyce oznaczają dla nas jej poszczególne etapy, jakie mamy prawa i obowiązki i jak możemy skutecznie zapobiec konsekwencjom nieterminowej spłaty kredytów.

6.1.1 Windykacja wstępna

Już pierwsze opóźnienia w spłacie kredytu mogą doprowadzić do rozpoczęcia **wstępnych działań windykacyjnych**. Polegają one przede wszystkim na **kontakcie telefonicznym lub listownym** z kredytobiorcą, a prowadzone są zazwyczaj przez bankowych windykatorów. Kredytobiorcy, którzy nie zareagują na upomnienia

telefoniczne i pisemne, mogą spodziewać się **osobistego spotkania z windykatorem** w swoim miejscu zamieszkania. Aby uniknąć nieprzyjemnych sytuacji, powinniśmy zadbać o stały kontakt z instytucją finansową, a odbieranie korespondencji i telefonów od wierzyciela potraktować jak nasz obowiązek. Im wcześniej podejmiemy rozmowy z wierzycielem zmierzające do wypracowania porozumienia, tym większe są nasze szanse na pomyślne zakończenie sprawy. O sposobach wyjścia z trudnej sytuacji pisaliśmy w poprzednim rozdziale.

Pamiętaj!

Zaprzestanie spłaty kredytu i rozpoczęcie działań windykacyjnych przez instytucję finansową wiąże się z naliczeniem karnych odsetek, opłat za monity i kosztów działań windykacyjnych, które powiększają Twój dług.

6.1.2 Wypowiedzenie umowy kredytowej

Pierwszym poważnym krokiem do odzyskania przez instytucję finansową pożyczonych kredytobiorcy pieniędzy jest **wypowiedzenie umowy kredytowej**. Zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim wypowiedzenie umowy może nastąpić, gdy konsument **nie ureguluje pełnych rat kredytowych za co najmniej dwa okresy płatności**. Instytucja finansowa zobowiązana jest do wcześniejszego wezwania kredytobiorcy do zapłaty zaległych rat. Jeżeli konsument, w wyznaczonym przez kredytodawcę terminie, nie ureguluje zaległości, wierzyciel może wypowiedzieć umowę kredytową. Oznacza to, że dotychczasowe warunki umowy przestają wiązać, a na kredytobiorcy ciąży **obowiązek natychmiastowej spłaty całości kredytu**. Termin wypowiedzenia umowy nie może być krótszy niż 30 dni. Jeśli po upływie terminu wypowiedzenia dłużnik nie zwróci kwoty kredytu w całości, instytucja finansowa podejmie kolejne działania zmierzające do odzyskania pożyczonych pieniędzy.

Pamiętaj!

Wypowiedzenie umowy kredytowej nie zamyka drogi dłużnikowi do zawarcia ugody z wierzycielem.

6.1.3 Firmy windykacyjne

Instytucje finansowe chętnie korzystają z usług **zewnętrznych firm windykacyjnych**, które specjalizują się w odzyskiwaniu długów. Firmy te pracują **na zlecenie wierzyciela** lub **na własny rachunek**, uprzednio skupując od instytucji finansowych długi ich klientów. Należy zaznaczyć, że nie istnieją żadne szczególne przepisy prawne regulujące działalność firm windykacyjnych. Podobnie jak inni przedsiębiorcy, działają w oparciu o ustawę o swobodzie działalności gospodarczej.

Zazwyczaj firmy windykacyjne nie oczekują od dłużnika spłaty zadłużenia w całości, ale **proponują system miesięcznych rat**. Sprawy dłużników, którzy nie wyrażają chęci zawarcia ugody lub pozostają bierni na próby nawiązania kontaktu, są kierowane na drogę postępowania sądowego. Za wszelką cenę powinniśmy uniknąć takiej sytuacji.

Firmy windykacyjne **nie mają prawa doliczać dodatkowych kosztów**, w postaci prowizji i opłat, do zadłużenia konsumenta. Ich zarobek stanowi kwota ściągniętego długu od konsumenta, pomniejszona o koszt pozyskania tego długu od instytucji finansowej. Firmy windykacyjne skupują niespłacone kredyty zazwyczaj po 5-10 % ich faktycznej wartości.

Nierzetelne firmy windykacyjne wykorzystują niewiedzę dłużników dotyczącą **przedawnienia roszczeń**, domagając się spłaty długów przeterminowanych. Pamiętaj, że raty kredytów jako świadczenie okresowe przedawniają się po 3 latach (art. 118 Kodeksu cywilnego), jeśli jednak uznasz dług, okres przedawnienia wydłuża się do 10 lat.

Pamiętaj!

Przedstawiciel firmy windykacyjnej nie jest komornikiem, stąd zakres jego działań i uprawnień jest ograniczony.

W żadnym wypadku windykator nie może:

- zajmować lub spisywać majątku dłużnika,
- wejść do mieszkania dłużnika bez jego zgody,
- rozmawiać o sytuacji finansowej dłużnika z osobami trzecimi, np. z sąsiadami, pracodawcą,
- wywieszać informacji o zadłużeniu dłużnika w miejscach publicznych (np. na klatce schodowej),
- naruszać dobra osobistego i godności osobistej dłużnika (zastraszać, nękać, używać siły, gróźb karalnych, wulgarnego i nieprzyzwoitego języka, itp.....),
- przekazywać nieprawdziwych informacji na temat konsekwencji niespłacenia długu (np. dotyczące pozbawienia wolności),
- powiększać zadłużenia klienta o dodatkowe koszty (prowizje i opłaty),
- informować dłużników, którzy podnosili zarzut przedawnienia, iż „w świetle zawartych umów i historii spłaty zadłużenia” nadal pozostają zadłużeni.

Bezprawnie działający windykator nie jest bezkarny. Dłużnik ma prawo zawiadomić policję i prokuraturę o jego postępowaniu. Wcześniej warto poinformować o nieprawidłowościach przełożonego windykatora.

Pamiętaj!

Na każdym etapie procedury windykacyjnej możesz podjąć negocjacje z instytucją finansową lub firmą windykacyjną. Każdej ze stron zależy na szybkim i pomyślnym zakończeniu sprawy. Egzekucja komornicza to ostateczność, której wszyscy chcieliby uniknąć.

6.1.4 Egzekucja komornicza

Ostatnim etapem procedury windykacyjnej jest **egzekucja z majątku dłużnika**, prowadzona przez komornika sądowego. Warunkiem wszczęcia przez komornika egzekucji jest uzyskanie przez wierzyciela **tytułu wykonawczego**, czyli **tytułu egzekucyjnego** (np. bankowego tytułu egzekucyjnego, nakazu zapłaty, itd.) opatrzonego przez sąd **klauzulą wykonalności**. Dzięki posiadanym przez banki

uprawnieniom do wydawania **bankowego tytułu egzekucyjnego**, w przypadku niespłacania kredytów przez ich klientów, procedura egzekucyjna jest uproszczona i trwa znacznie krócej niż w innych przypadkach. Bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny dzięki **oświadczeniu o poddaniu się egzekucji**, które kredytobiorca podpisuje podczas zawierania umowy kredytowej. Wydanie klauzuli wykonalności przez sąd odbywa się na posiedzeniu niejawnym, co oznacza, że dłużnik w nim nie uczestniczy. Posiadanie tytułu wykonawczego pozwala wierzycielowi złożyć do komornika **wniosek o wszczęcie egzekucji** przeciwko dłużnikowi.

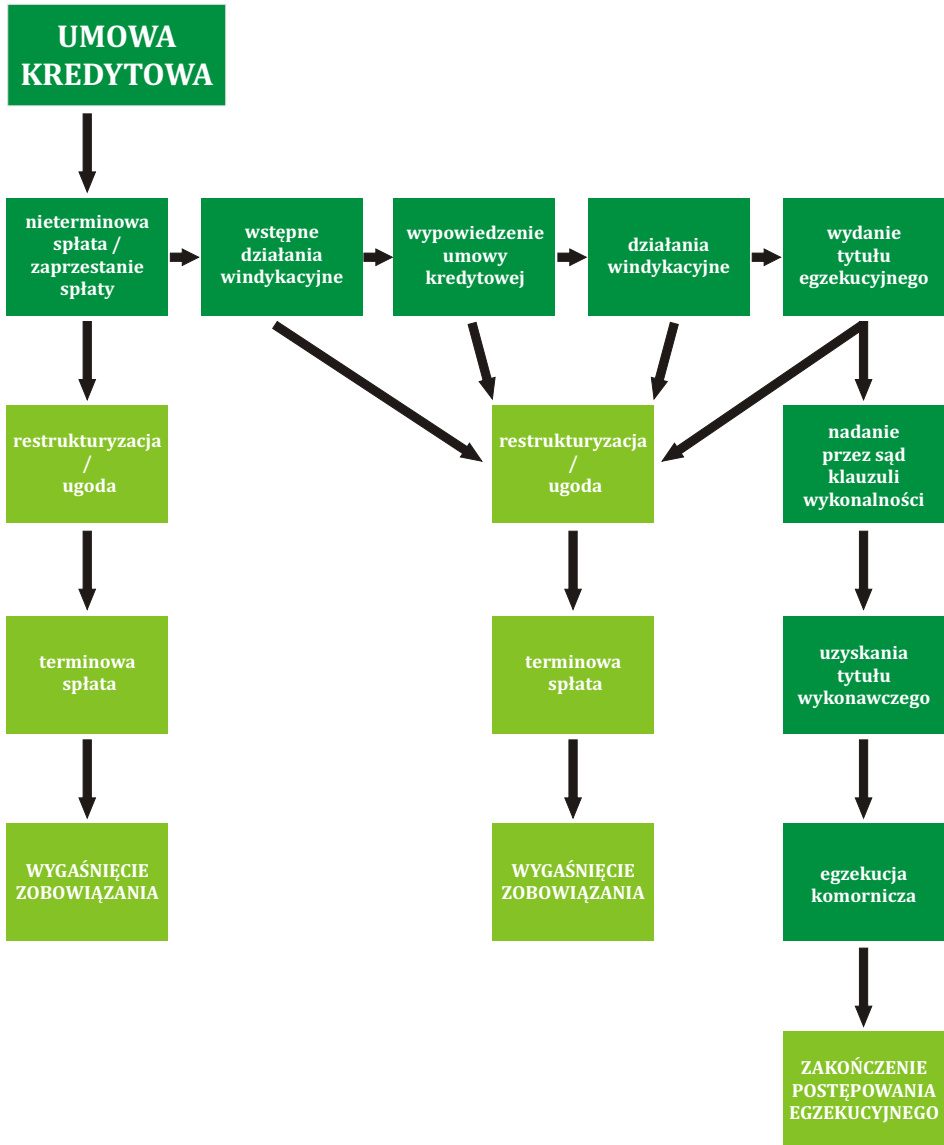
Komornik może prowadzić egzekucję m.in. z dochodu dłużnika (np. wynagrodzenia za pracę, emerytury, renty), **rachunku bankowego, ruchomości** (np. samochodu, sprzętu RTV) i **nieruchomości** (np. mieszkania). Należy pamiętać, że komornik za prowadzenie egzekucji pobiera opłatę egzekucyjną, która wynosi nawet 15% wartości zajęcia.

W przypadku nieprawidłowych działań komornika, dłużnikowi przysługuje prawo wniesienia **skargi na czynności komornika**. Skargę wnosi się do sądu rejonowego, przy którym działa komornik, w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności przez komornika. Pamiętaj, że wniesienie skargi wiąże się z poniesieniem dodatkowych kosztów w postaci opłaty sądowej.

Pamiętaj!

Postępowanie egzekucyjne pociąga za sobą dodatkowe koszty, którymi obciążony jest dłużnik. Zrób wszystko, co w Twojej mocy, by uniknąć egzekucji majątku.

Przykładowy schemat procedury windykacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.skef.pl>

7. TY I RATUNEK DLA CIEBIE

Jeśli potrzebujesz pomocy w sprawach związanych z Twoimi finansami lub innych dziedzin życia związanych ze służbą zdrowia, ochroną danych osobowych, podróżami lotniczymi, usługami telekomunikacyjnymi czy zakupami, to możesz skorzystać z bardzo przydatnej **wyszukiwarki** na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Na stronie **<http://www.uokik.gov.pl>** znajdziesz informacje o instytucjach świadczących pomoc konsumencką oraz numer bezpłatnej infolinii przeznaczonej tylko dla klientów indywidualnych. Na pytania odpowiadają prawnicy.

Infolinia konsumencka: 800 007 707 czynna od poniedziałku do piątku od 9.00 do 17.00.

Pomoc możesz także uzyskać w poniższych instytucjach:

- **Bankowy Arbitraż Konsumentcki**

ul. Kruczkowskiego 8
00-380 Warszawa
tel. (22) 48-68-400

Bankowy Arbitraż Konsumentcki działa przy Związku Banków Polskich i został powołany w celu rozstrzygania sporów pomiędzy konsumentami-klientami banków a bankami w zakresie roszczeń pieniężnych z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez bank czynności bankowych lub innych czynności na rzecz konsumenta.

- **Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego**

pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa
tel. (22) 26-24-054 lub e-mail: sad.polubowny@knf.gov.pl

Sąd rozstrzyga spory pomiędzy wszystkimi uczestnikami rynku finansowego, w szczególności między konsumentami a podmiotami podlegającymi nadzorowi KNF. Przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Polubownego przy KNF są sprawy, których wartość przekracza 500 zł, jak również o prawa niemajątkowe.

- **Ośrodki Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego**

ODFiK-i prowadzone przez Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej. Specjaliści ds. doradztwa finansowego i konsumentckiego udzielają bezpłatnej, rzetelnej pomocy w zakresie poradnictwa finansowego, prawnego i doradztwa konsumentckiego, zapewniając pomoc każdemu, kto ma problemy finansowe.

- **Ośrodek Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego w Gdyni**

ul. Legionów 126
81-472 Gdynia
tel. (58) 624-98-76
e-mail: odfik-gdynia@skef.pl

- **Ośrodek Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego w Krakowie**

ul. Rynek Dębnicki 13/5
30-319 Kraków
tel. (12) 684-35-83
e-mail: odfik-krakow@skef.pl

- **Ośrodek Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego w Warszawie**

ul. Korotyńskiego 26 a
02-123 Warszawa
tel. (22) 848-08-46
e-mail: odfik-warszawa@skef.pl

- **Ośrodek Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego w Wejherowie**

pl. Wejhera 15
84-200 Wejherowo
tel. (58) 736-34-17
e-mail: odfik-wejherowo@skef.pl

- **Ośrodek Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego we Wrocławiu**

ul. Rynek 8/1a
50-106 Wrocław
tel. (71) 341-05-76
e-mail: odfik-wroclaw@skef.pl

8. Z PRAKTYKI OŚRODKÓW DORADZTWA FINANSOWEGO I KONSUMENCKIEGO

Iwona Karmasz

W tej części poradnika przedstawimy Państwu praktyczne zastosowanie informacji przedstawionych w poszczególnych rozdziałach broszury. Są to przykłady spraw klientów Ośrodków Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego w aspekcie podjętych rozważań.

I.

Anna P. zgłosiła się po poradę, gdyż jej mąż zaciąga kredyty bez jej zgody i wiedzy. Mąż klientki obecnie jest osobą bezrobotną (bez prawa do zasiłku), niedawno utracił pracę. Pani Anna twierdzi, iż małżonek zaciąga zobowiązania na krótki okres, w firmach pożyczkowych niewymagających potwierdzenia uzyskiwanych dochodów. Państwo P. jako małżeństwo prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, a tym samym posiadają wspólność majątkową. Klientka obawia się, że poniesie konsekwencje poczynań męża i będzie obciążona spłatą jego długów, dlatego też chciałaby ustanowić rozdzielność majątkową. Mąż dobrowolnie nie zgadza się na ustanowienie rozdzielności majątkowej.

W powyższej sprawie istotne jest, czy przy zaciąganiu zobowiązania przez jednego małżonka (np. podpisywaniu umowy kredytowej), współmałżonek wyraził na to zgodę. Wyjaśniono klientce, iż odpowiedzialność współmałżonka zależy od tego, czy wyraził on zgodę na zawarcie umowy o kredyt. Jeśli takiej zgody nie było, instytucja finansowa nie może prowadzić egzekucji z majątku wspólnego małżonków, a jedynie z majątku osobistego tego małżonka, który zaciągnął kredyt. Zatem Pani Anna nie odpowie za zobowiązania męża w sytuacji, gdy nie wyraziła zgody na kredyty. Bank może dochodzić zaspokojenia tylko z rzeczy i praw, które zaciągający kredyt małżonek nabył przed zawarciem małżeństwa albo w drodze dziedziczenia bądź darowizny. Bank może też prowadzić egzekucję z wynagrodzenia o pracę lub z dochodów uzyskanych przez kredytobiorcę z innej działalności zarobkowej.

Pani Anna chciałaby ustanowienia rozdzielności majątkowej. Rozdzielność majątkowa ustanowiona na mocy umowy między małżonkami powoduje, że nie ma majątku wspólnego, a każdy z małżonków samodzielnie zarządza majątkiem własnym. Można to uczynić u notariusza, spisując umowę. Mąż klientki nie wyraża zgody na ustanowienie rozdzielności majątkowej.

W takim przypadku istnieje możliwość skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Klientka powinna sporządzić pozew do sądu na podstawie art. 52 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

„Art. 52. § 1. *Z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej.*

§ 2. Rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.”

Po ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej zgoda jednego z małżonków na udzielenie kredytu drugiemu nie jest już wymagana. Małżonek kredytobiorcy może w tej sytuacji odpowiadać za związane z kredytem długi jedynie wówczas, gdy udzielił zabezpieczenia, np. obciążył składniki swojego majątku zastawem lub hipoteką, wystawił weksel, udzielił poręczenia.

Pani Anna w umowach kredytów męża nie figuruje jako współkredytobiorca (kredytobiorca solidarny), zatem w wypadku egzekucji takich kredytów instytucja finansowa nie może dochodzić praw z majątku, który jest własnością klientki. Co więcej, jeśli Państwo P. posiadaliby jakiś wspólny majątek (np. mieszkanie), również i w tym wypadku nie byłaby możliwa egzekucja z wspólnego majątku. Bank może żądać egzekucji tylko z odrębnego majątku męża klientki. Jeżeli natomiast komornik zajęłby np. wspólny samochód, to klientka miałaby prawo żądać zwolnienia samochodu spod egzekucji. Małżonek Pani Anny nie posiada majątku i dochodów, w tej sytuacji postępowanie egzekucyjne okaże się bezskuteczne. Jeśli mąż podejmie pracę, z pewnością komornik wznowi postępowanie. W sytuacji gdyby Pani Anna wyraziła zgodę na kredyty męża, wówczas wierzyciel (np. bank udzielający kredytu) może żądać spłaty długu nie tylko z majątku osobistego małżonka dłużnika, ale również z całego majątku wspólnego, który posiadają małżonkowie. Majątkiem wspólnym są wszystkie rzeczy, które małżonkowie nabyli w okresie trwania małżeństwa, w szczególności ich wynagrodzenia za pracę, a także dochody z innej działalności zarobkowej każdego z nich. Oznacza to, że jeśli doszło do wyrażenia zgody, wówczas współmałżonek może ponieść bezpośrednie konsekwencje prawne, dotyczące również jego własnej pensji. Jeśli małżonek nie wyraził zgody na zaciągnięcie zobowiązania przez swojego współmałżonka, wówczas wierzyciel (np. bank) nie będzie mógł zająć na spłatę tego długu majątku osobistego, ani pensji czy innych dochodów osiąganych z działalności zarobkowej przez małżonka.

II.

Tadeusz Z. poręczył koledze w pracy kredyt na kwotę 50 tys. zł. Klient nie potrafił odmówić koledze, bowiem na wydziale, w którym pracował wszyscy wzajemnie sobie poręczali. Kolega pracował jako spawacz, otrzymując dość wysokie zarobki, więc nie było zagrożenia, że nie będzie spłacał kredytu. Jednakże po jakimś czasie znajomy klienta został zwolniony z pracy. Wskutek tego zaprzestał regulować swoje zobowiązania. Klient otrzymywał z banku regularnie wezwania do zapłaty. Jednak nie dopuszczał do siebie myśli, że będzie musiał odpowiadać za zobowiązania kolegi. Nie podejmował żadnych rozmów z bankiem, sądząc iż to główny kredytobiorca jest zobowiązany do spłaty długu. Wkrótce wierzyciel wystąpił do sądu, zapadło orzeczenie nakazujące zapłacić zobowiązanie. Klient nadal nie płacił, do czasu, kiedy komornik dokonał zajęcia wynagrodzenia.

Pan Tadeusz Z. w umowie kredytu swojego kolegi figurował jako poręczyciel. Zobowiązał się zatem względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby kredytobiorca kredytu nie spłacił (art. 876 Kodeksu cywilnego). Wyjaśniono klientowi, iż w sytuacji gdy kredytobiorca nie spłaca zaciągniętego kredytu, bank może zwrócić się z żądaniem spłaty kredytu do poręczyciela, co oznacza, że poręczyciel staje się dłużnikiem i musi spłacać dług. Klient jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny, chyba że inaczej została określona jego odpowiedzialność w umowie. Pamiętajmy również, iż poręczyciel odpowiada całym swoim majątkiem. Z relacji klienta wynika, iż bank powiadomił go niezwłocznie o problemach ze spłatą zobowiązania, jednak klient nie podjął żadnych czynności. Zatem komornik miał prawo zająć klientowi wynagrodzenie. Pan Tadeusz powinien podjąć rozmowy z komornikiem w celu spłaty zobowiązania. Wyjaśniono klientowi, iż jako poręczyciel ma szansę odzyskać pieniądze i wyegzekwować od nierzetelnego kredytobiorcy wszystkie wydatki związane ze spłatą lub egzekucją kredytu, co dotyczy należności głównej, odsetek, a także kosztów windykacji, w tym przede wszystkim kosztów egzekucji komorniczej, pod warunkiem, że klient jako poręczyciel faktycznie już poniósł te wydatki. Powinien wówczas dochodzić zwrotu długu na drodze sądowej z powództwa cywilnego - tzw. roszczenie regresowe.

III.

Pani Monika D. zakupiła lodówkę na raty w sklepie z artykułami gospodarstwa domowego. Aby uzyskać kredyt, klientka została zobowiązana przez sprzedawcę do wykupu ubezpieczenia na życie. Sprzedawca zapewnił klientkę, iż ubezpieczenie jest

obowiązkowe, aby otrzymać kredyt. Ostatecznie Pani Monika zgodziła się podpisać umowę kredytową z opcją ubezpieczenia, ponosząc dodatkowe koszty. Po zapoznaniu się z umową klientka stwierdziła, iż nie ma w niej żadnego zapisu mówiącego o tym, że ubezpieczenie trzeba obowiązkowo wykupić. Następnie klientka skontaktowała się telefonicznie z infolinią banku, w którym otrzymała kredyt. Uzyskała informację, iż ubezpieczenie nie jest obowiązkowe. Klientka chciałaby zrezygnować z ubezpieczenia i otrzymać zwrot kosztów, jakie poniosła na ubezpieczenie.

Po dokonaniu analizy umowy kredytowej okazało się, iż znajduje się w niej zapis mówiący o możliwości rezygnacji z ubezpieczenia w terminie 1 miesiąca od dnia podpisania umowy. Klientka z pomocą specjalisty Ośrodka Doradztwa przygotowała pismo do banku - rezygnację z ubezpieczenia. Po dwóch tygodniach bank powiadomił klientkę na piśmie, iż kwotę ubezpieczenia 500 zł zaliczy na poczet kolejnych rat kredytu.

Historia Pani Moniki pokazuje, że kupowanie na raty jest obecnie bardzo popularne. Coraz częściej i chętniej robimy zakupy w systemie ratalnym, szczególnie dotyczy to osób, których nie stać na kupno towaru za gotówkę. Bohaterka tej historii, kupując lodówkę na raty, skorzystała z kredytu konsumenckiego. Umowa takiego kredytu najczęściej zawierana jest w sklepie, pomiędzy sprzedawcą, który występuje w imieniu danej instytucji, konsumentem, który spełnia wymogi udzielenia kredytu. Kupując produkty na raty, musimy zwracać uwagę na szczegóły dotyczące zawieranej umowy z bankiem. Jeśli decydujemy się na kredyt w zerowym oprocentowaniu, zwróćmy uwagę, czy raty kredytowe nie są powiększone o dodatkowe koszty, np. ubezpieczenia. Czego właściwie dotyczy ubezpieczenie? Stanowi ono zabezpieczenie kredytu. Instytucje finansowe chronią się w ten sposób przed niespłaceniem danego kredytu, np. z tytułu utraty pracy czy niezdolności do pracy, jeśli ulegniemy wypadkowi, bądź na wypadek śmierci. Najczęściej ubezpieczenia są dobrowolne. Dlatego też czytamy umowy kredytowe. A co do zakupów na raty - przede wszystkim musiemy się zastanowić, czy nie jesteśmy w stanie kupić danego sprzętu za gotówkę. Czasami warto poczekać i oszczędzić pieniądze na wymarzony telewizor. Nierzadko bywa tak, że koszty kredytu mogą okazać się na tyle wysokie, że moglibyśmy zakupić dwa telewizory. Zastanówmy się więc i podejmiemy dobrą decyzję. Jeśli myślimy o kredycie, zwróćmy uwagę na zerowe oprocentowanie, ale sprawdźmy jednocześnie prowizję i inne koszty: opłaty przygotowawcze, za rozpatrzenie wniosku, ubezpieczenia. Na ubezpieczenia decydujemy się tylko wtedy, kiedy są one faktycznie potrzebne.

IV.

Zygmunt R. zawarł umowę kredytową z bankiem na kwotę 10 tys. zł z okresem spłaty 36 miesięcy. Sprzedawca zapewniał, że kredyt jest na preferencyjnych warunkach raty 0% i stanowi niebywale korzystną ofertę. Klient kupił meble w systemie ratalnym. Po kilku dniach Pan Zygmunt stwierdził, iż towar nie spełnia jego oczekiwań, wobec czego postanowił go zwrócić. Dodatkowo klient szczegółowo zapoznał się z warunkami umowy kredytowej. Po uwzględnieniu wszystkich kosztów okazało się, że kredyt jest dość drogi. Poza prowizją za przyznanie kredytu, doliczono opłaty za rozpatrzenie wniosku, a także ubezpieczenie.

Dokonując zakupu towaru finansowanego kredytem, klient podpisał dwie umowy. Umowę sprzedaży towaru zawartą z firmą, w której kupił meble, oraz umowę kredytu zawartą między nim a bankiem. Każda z tych umów stanowi odrębny stosunek prawny. Wyjaśniono klientowi, iż niezwłocznie musi odstąpić od zawartych umów. W myśl zapisów ustawy o kredycie konsumenckim można odstąpić od umowy w terminie 10 dni od dnia jej zawarcia bez podania przyczyny. W przypadku gdyby umowa nie zawierała informacji o takim uprawnieniu, termin 10 dni rozpoczyna się od dnia otrzymania informacji o prawie odstąpienia. Kredytobiorca może odstąpić jednak nie później niż 3 miesiące od dnia zawarcia umowy. Aby skutecznie odstąpić od umowy, Pan Zygmunt musi złożyć kredytodawcy pisemne oświadczenie o odstąpieniu. Kredytodawca powinien przy zawieraniu umowy wręczyć konsumentowi wzór pisma o odstąpieniu. W oświadczeniu takim powinny znaleźć się dane kredytodawcy oraz dane kredytobiorcy (imię i nazwisko, firma, adres zamieszkania bądź siedziba). Klient musi doręczyć pismo o odstąpieniu na adres podany przez kredytodawcę. Najlepiej jest wysłać listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru (mamy wówczas potwierdzenie nadania i jego datę). Kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu otrzymanej kwoty przelewem, a kredytodawca (np. bank) powinien zwrócić klientowi poniesione przez niego koszty kredytu (poza opłatą przygotowawczą i kosztami związanymi z ustanowieniem zabezpieczeń). Rezygnacja z kredytu na zakup towarów i usług oznacza oczywiście konieczność rozliczenia się konsumenta ze sprzedawcą, np. zwrot towaru do sklepu. Odstąpienie od umowy kredytu to nic innego, jak rezygnacja z usług kredytodawcy (np. banku). Po podpisaniu umowy jest jeszcze szansa na ponowne przemyślenie tej decyzji i jej ewentualną zmianę.

V.

Katarzyna B. wpłaciła 3,5 tys. zł opłaty przygotowawczej firmie pożyczkowej, aby otrzymać 70 tys. zł. Klientka nie czytała umowy z firmą przed jej podpisaniem. Po kilku dniach otrzymała cały pakiet dokumentów. Okazało się, że nie jest w stanie przedstawić wymaganych zabezpieczeń. Straciła pieniądze, a kredytu nie otrzymała. *Z umowy, którą przedstawiła Pani Katarzyna wynikało, iż aby otrzymać kredyt, musi spełnić wszystkie zabezpieczenia. Poza wekslem in blanco przewidziano dwóch poręczycieli oraz hipotekę na nieruchomości. Klientka nie była w stanie spełnić oczekiwań wynikających z umowy. Przed podpisaniem umowy pracownik firmy pożyczkowej zapewnił klientkę, że należy wpłacić opłatę przygotowawczą, a weksel stanowi zabezpieczenie i na tym kończą się formalności. Niestety, z postanowień umowy wynikało, że jeżeli klientka nie spełni wszystkich warunków, w tym ustanowienia zabezpieczenia, nie uzyska kredytu, a tym samym zwrotu opłaty przygotowawczej, w tym przypadku kwoty 3,5 tys. zł. Pani Katarzyna nie zapoznała się z warunkami umowy przed jej podpisaniem, wpłacając opłatę przygotowawczą. Zapisy w umowie precyzowały sposób przyznania kredytu przez firmę pożyczkową. Wyjaśniono, aby klientka zwróciła się z pismem reklamacyjnym do firmy pożyczkowej, a także do miejskiego rzecznika konsumentów. „Pożyczka w kilka minut, bez poręczycieli i zbędnych formalności”- w taki sposób reklamuje się wiele firm gotowych udzielić nam pożyczki. Są to instytucje parabankowe. Coraz więcej osób korzysta z takiej oferty. Dotyczy to zwłaszcza tych konsumentów, którzy nie mogą uzyskać kredytu w bankach, np. z powodu braku zdolności kredytowej czy negatywnej historii kredytowej. Pożyczkodawcy reklamują niskie oprocentowanie, łatwą dostępność oferowanych kredytów. Często nie trzeba przedstawiać żadnych dokumentów. Pożyczki można otrzymać w łatwy sposób, np. za pośrednictwem Internetu, bądź przez przedstawiciela danej instytucji, który odwiedzi nas w domu.*

VI.

Danucie W. zależało na szybkim otrzymaniu gotówki w wysokości 10 tys. zł. Instytucje finansowe, do których zwracała się klientka, odmówiły udzielenia kredytu, tłumacząc się, iż posiada ona złą historię kredytową. W przeszłości Pani Danuta nie miała problemów z regulowaniem swoich zobowiązań, więc była zaskoczona informacją ze strony banków.

Wyjaśniono klientce, że historia kredytowa to nic innego, jak informacja o naszych wcześniejszych zobowiązaniach - kredytach, również poręczanych, kartach kredytowych, liniach kredytowych, debetach w rachunku. Dotyczy to zarówno obecnych zobowiązań, i tych spłaconych. Najczęściej praktykowanym sposobem na sprawdzenie historii kredytowej przez instytucje finansowe jest sięgnięcie po raport Biura Informacji Kredytowej (BIK). Pani Danuta, aby zweryfikować swoją historię kredytową, powinna zwrócić się do Biura Informacji Kredytowej z wnioskiem o wydanie Raportu PLUS. Biuro gromadzi i udostępnia zarówno dane pozytywne (o prawidłowo spłaconych zobowiązaniach), jak i negatywne (niespłacone lub spłacone z opóźnieniem). Wyjaśniono klientce, iż na stronie internetowej www.bik.pl dostępny jest wniosek do wypełnienia. Wniosek można otrzymać także w Biurze Obsługi Klienta BIK. Następnie należy go wypełnić, złożyć własnoręczny podpis i wysłać pocztą, bądź dostarczyć osobiście do Biura Obsługi Klienta BIK. Nasza klientka po krótkim czasie otrzymała Raport PLUS, z którego wynikało, iż w przeszłości była poręczycielem kredytu, a zobowiązanie było nieprawidłowo spłacone. Klientka miała kilka lat temu zajęcie komornicze, ale dług został całkowicie spłacony. Z raportu BIK wynikało, iż kredyt nie jest jeszcze zamknięty (spłacony). Zalecono, aby Pani Danuta udała się do siedziby instytucji finansowej, która była wierzycielem poręczanego przez klientkę kredytu, w celu uzyskania informacji dotyczącej zobowiązania oraz uzyskania zaświadczenia o jego spłacie. Instytucja finansowa powinna niezwłocznie przesłać do BIK aktualne dane, informujące o tym, iż kredyt został całkowicie spłacony. Każdy, kto spłaca kredyt prawidłowo, tworzy dzięki BIK swoją pozytywną historię kredytową, którą powinno się świadomie traktować jako bardzo ważny argument w relacjach z instytucjami finansowymi.

Bibliografia

Publikacje

- Borodziński M., Gontarek B., Kolbusz A., Kosidło A., Stachańska K., *Zaplanuj swoją przyszłość. Poradnik dla uczestników szkoleń z zakresu edukacji finansowej*, Wydawnictwo Fundacja Wspomagania Wsi, Warszawa 2009.
- Łabenda K. P., *Budżet domowy pod kontrolą. Jak rozsądnie wydawać, oszczędzać i inwestować pieniądze*, Wydawnictwo ONE PRESS, Gliwice 2011.
- Wieczorek D., *Żyj finansowo! Czyli jak zarządzać finansami w życiu osobistym*, Wydawnictwo Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej, Gdynia 2008.
- Wieczorek D., *Żyj finansowo! Czyli jak zarządzać finansami w życiu osobistym*, wyd. II, Wydawnictwo Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej, Gdynia 2009.
- Winget L., *Jesteś bez grosza na własne życzenie*, Wydawnictwo IPS, Warszawa 2010.

Akty prawne

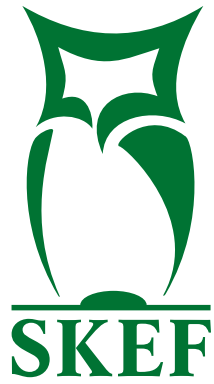
- Ustawa o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (Dz.U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715).
- Ustawa o kredycie konsumenckim z dnia 20 lipca 2001 r. (Dz.U. z 2001 r., Nr 100, poz. 1081, ze zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 1997 r., Nr 133, poz. 882, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r., Nr 16, poz. 93, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. Nr 9, poz. 59 ze zm.).

Inne źródła

- Biuro Informacji Kredytowej S.A.
- Marszałek A., *Przedawnienie roszczeń – kiedy można legalnie nie spłacać długów*, Dziennik Gazeta Prawna, 29.12.2010.
- Prezentacja SKEF, *Kredyt - szansa czy pułapka*, Sopot 16.05.2011.
- Ulotka KNF – *Twój portfel pożyczamy*.
- Ulotka UOKiK – *Zastanów się... kontroluj poziom swojego zadłużenia*.
- Ulotka UOKiK – *Zastanów się... zanim nabędziesz towary i usługi na kredyt*.

Źródła internetowe

- <http://www.bankbroker.pl/poleczenie-kredytu/> (data odczytu: 09.09.2011)
- <http://www.bankier.pl> (data odczytu: 09.09.2011)
- <http://www.bankier.pl/wiadomosc/Odpowiedzialnosc-za-dlugi-wspolmalzonka-1932469.html>
(Szwarc D. Gazeta Podatkowa Nr 546 z 02.04.2009) (data odczytu: 06.09.2011)
- <http://www.bik.pl>
- http://www.bik.pl/BIK_portal/public/ZBP_PORADNIK.pdf,
(Jak bezpiecznie korzystać z kredytu? Poradnik dla konsumenta, Związek Banków Polskich)
- <http://www.comperia.pl>
- <http://www.dolceta.eu/polska/Mod7/Jak-pozyczac-pieniadze,36.html>
(data odczytu: 07.09.2011)
- <http://www.domowefinanse.pl> (data odczytu: 12.09.2011)
- http://www.domowefinanse.pl/prawa_do_odstapienia.htm (data odczytu: 12.09.2011)
- <http://www.expander.pl/warto-wiedziec/slownik,litera,M> (data odczytu: 23.09.2011)
- <http://www.homebroker.pl> (data odczytu: 09.09.2011)
- <http://www.infor.pl/kalkulatory/kredyty> (data odczytu: 09.09.2011)
- <http://www.inforlex.pl>
- http://kpf.pl/obrazki/file/zasady_dobrych_praktyk.pdf,
(Konferencja Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce, Zasady dobrych praktyk przedsiębiorstw zrzeszonych w konferencji przedsiębiorstw finansowych w Polsce, Gdańsk 2008)
- <http://www.kredyciak.pl/bez-bik/515-po-yczki-bez-bik-firmy-po-yczkowe.html>
(A.G. Administrator, Pożyczki bez BIK- firmy pożyczkowe, data wpisu 25.03.2010, 10:23
(data odczytu: 02.09.2011)
- <http://www.kredyty.aid.pl>
- <http://mojafirma.infor.pl/poradniki/723,3563,Pozyczka.html>(data odczytu 16.09.2011)
- <http://www.money.pl>.
- <http://www.nbp.pl> (data odczytu: 12.09.2011)
- <http://www.nbportal.pl> (data odczytu: 09.09.2011)
- <http://www.nbportal.pl/pl/np/porady/poradniki/kredyty-i-pozyczki/nie-moge-splacac-kredytu-co-robic-Nie-mogę spłacać kredytu - co zrobić?> (data odczytu: 01.09.2011).

Drogi Czytelniku,

Zapewne pojęcie "kredyt" nie jest Ci obce, ale czy zdajesz sobie sprawę z konsekwencji nieprzemyślanych decyzji kredytowych? Zachęcamy Cię do zapoznania się z treścią naszego poradnika, który pomoże Ci uporządkować własną sytuację finansową.

*Wejdź na stronę
www.skef.pl
i weź udział w quizie
razem z*

Roztropniakiem

Pochopniakiem

Partnerzy i Sponsorzy.

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów